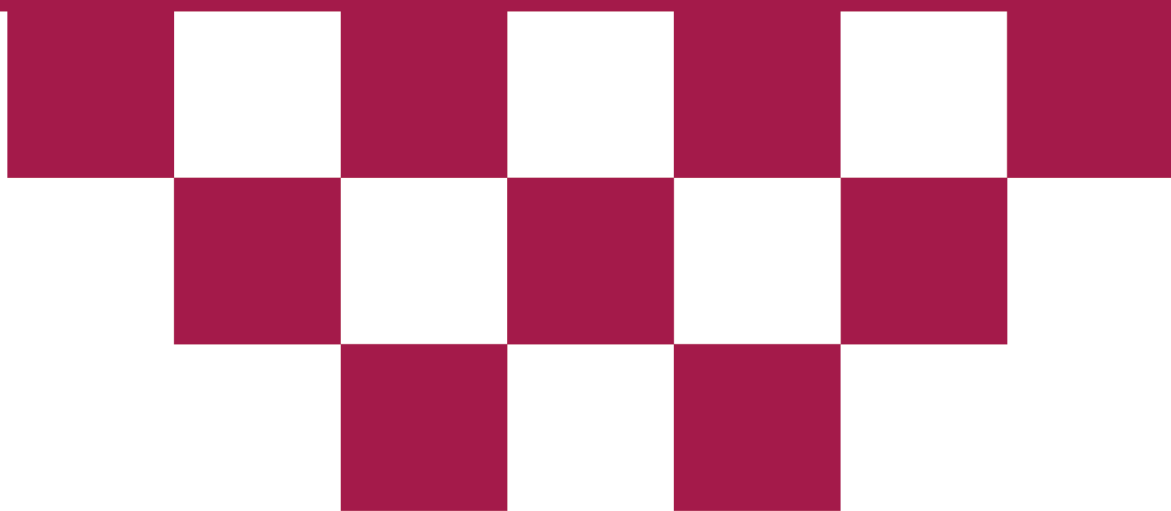

ÅRSMELDING

■ HIT-SENTERET

■ INTERMEDIA

■ SENTER FOR EUROPEISKE KULTURSTUDIER

2002

AKSIS – AVDELING FOR KULTUR, SPRÅK OG INFORMASJONSTEKNOLOGI

ISBN 82-7283-107-4
ISSN 1500-499X

UTGITT AV AKSIS – AVDELING FOR KULTUR,
SPRÅK OG INFORMASJONSTEKNOLOGI

REDAKSJON:
GJERT KRISTOFFERSEN (ansv. red.)
KRISTIN BECH
KRISTINE BREIVIK
ANNE LINDEBJERG
SIRI MEYER
BARBARA WASSON

ADMINISTRASJONENS ADRESSE:
ALLÉGATEN 27
N-5007 BERGEN

BESØKSADRESSER:
INTERMEDIA: NYGÅRDSGATEN 5
HIT-SENTERET: ALLÉGATEN 27
SENTER FOR EUROPEISKE KULTURSTUDIER:
HAAKON SHETELIGS Plass 11

TELEFON, AKSIS 55 58 29 54
TELEFAKS 55 58 94 70

E-POST: post@aksis.uib.no
URL: www.aksis.uib.no

INNHold

AKSIS	4
HIT-SENTERET	7
INTERMEDIA	18
SENTER FOR EUROPEISKE KULTURSTUDIER	30
ANDRE PROSJEKTER	36

FORSIDE:
WWW.CREATO.NO T9685-03-02

Om Aksis

Avdeling for kultur, språk og informasjonsteknologi (Aksis) er en avdeling i Stiftelsen Universitetsforskning Bergen (Unifob). Unifobs avdelinger skal danne et supplement til universitetets disiplinbaserte organisering og være et redskap for initiering og gjennomføring av eksterntfinansiert forskning ved Universitetet i Bergen. Avdelingens tematiske fokus er forskning knyttet til emnene kulturvitenskap, språkvitenskap, læring, nye medier og informasjonsteknologi.

Aksis bestod i 2002 av en felles administrasjon og tre forskergrupper:

- HIT-senteret (Senter for humanistisk informasjonsteknologi), som arbeider med språkteknologi, tekstteknologi og kulturdokumentasjon.
- InterMedia, som arbeider med forskning og evaluering innenfor IKT-basert formidling og læring.
- Senter for europeiske kulturstudier, som arbeider med tverrfaglig forskning innen humaniora og samfunnsvitenskap med vekt på europeisk og komparativ kulturforskning.

Aksis' styre består av representanter for Det historisk-filosofiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen, eksterne representanter og representanter for de ansatte ved avdelingen.

Aksis har egne ansatte forskere og fagkonsulenter, og har et ustrakt samarbeid med forskningsmiljøer utenfor avdelingen, hovedsakelig ved HF- og SV-fakultetet ved Universitetet i Bergen. I samarbeid med disse initierer og driver avdelingen eksternt finansierte forskningsprosjekter knyttet til avdelingens tematiske fokus. Aksis har i tillegg faste oppgaver for Universitetet i Bergen, og utfører også tjenester og oppdrag for interne og eksterne oppdragsgivere. De vitenskapelig og faglig ansatte har sin kompetanse innenfor informatikk, informasjonsvitenskap, språkvitenskap, medievitenskap og kulturforskning.

Aksis ble opprettet som en avdeling i Unifob 1. september 2001, men forskergruppene har en historie som strekker seg lenger tilbake:

- HIT-senteret er en videreføring av *NAVFs edb-senter for humanistisk forskning* (1972), som ble overtatt av Det historisk-filosofiske fakultet under navnet *Humanistiske datasenter* (1991) og slått sammen med *Norsk Termbank* (1997) og *Wittgensteinarkivet* (2000).
- InterMedia ble opprettet som et forsknings-senter ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet 1. januar 2001. Prosjekter som tidligere hadde vært under Institutt for informasjonsvitenskap og Institutt for medievitenskap ble da lagt inn under InterMedia.
- Senter for europeiske kulturstudier (SEK) ble opprettet som et senter ved Det historisk-filosofiske fakultet i 1992.

Året 2002

2002 var det første året med ordinær drift for Aksis etter opprettelsen av avdelingen i 2001. Kontakten mellom de tre forskergruppene har fungert bra, men det at de har vært lokalisert på ulike steder, har gjort utvikling av nærmere samarbeidsrelasjoner vanskeligere enn den ville ha vært om avdelingen hadde vært samlokalisert. Det er innledet et faglig samarbeid mellom forskergrupper i løpet av året, nemlig i forbindelse med prosjektet Nasjonale prøver i engelsk, der Norsk språktest, som administrativt er knyttet til Aksis, og InterMedia samarbeider. Vi ser dette som en lovende begynnelse på en utvikling som vil skape nærmere faglige relasjoner mellom forskergruppene.

Ved inngangen til 2002 hadde Aksis et budsjett på ca. 20 millioner og ca. 35 ansatte. Regnskapet for 2002 viser en omsetning på vel 22 millioner kroner, og et resultat på snaut 240.000 kroner. Antall ansatte ved årsskiftet 2002/2003 var 43. Nøkkeltall for de enkelte forskergruppene vil framgå av omtalen av disse lenger nede. Prosjekttilgangen viste i løpet av året en negativ tendens, særlig for HIT-senteret, noe som førte til at én medarbeider måtte sies opp, og til at enkelte midlertidige kontrakter ikke kunne fornyes. Mot slutten av året bedret utsiktene seg, slik at det ikke var nødvendig å sette i verk ytterligere innsparingstiltak.

I mai ble en avdelingskonferanse avholdt på Fleischers hotell på Voss, der alle ansatte ved avdelingen var invitert, sammen med gjester særlig fra HF-fakultetet ved Universitetet i Bergen. Hoved-

emnet for konferansen var prosjektutvikling, og det ble i løpet av konferansen konkretisert en rekke ideer som senere har materialisert seg i prosjektsøknader og prosjekter.

Forskningsdirektør Claus Huitfeldt sa opp sin stilling på ettersommeren 2002. Arbeidet med å finne hans etterfølger resulterte i at styret i oktober vedtok å tilby professor Gjert Kristoffersen, Nordisk institutt, Universitetet i Bergen, stillingen. Kristoffersen tok over som forskningsdirektør 1.1.2003.

Det akademiske kollegium ved Universitetet i Bergen vedtok i oktober 2002 at ekstern finansiert forskning som hovedregel skal organiseres i Unifob. Dette kan få konsekvenser for avdelingens virksomhet, med en klar dreining fra det å være en avdeling som består av tematisk fokuserte forskergrupper til i større grad å være en avdeling som organiserer og driver prosjekter knyttet til særlig HF-fakultetets fagområder.

Aksis deler ut midler til *Støtte til prosjektplanlegging*. I 2002 ble det bevilget støtte til følgende personer:

- Achen, Henrik v., Professor, Bergen Museum. Prosjekt: *Religious Identities and Conflicts in European History* (EU-søknad). Støtte: 46.000,-
- Friis Pedersen, Anette, selvstendig. Prosjekt: *Hordalands fengselshistorie*. Støtte: 60.000,-
- Sejersted, Jørgen, 1. aman., Nordisk institutt, UiB. Prosjekt: *Globale og nasjonale propagandastrategier. – Nasjonale konstruksjoner og reaksjoner på felleseuropeiske og globale utviklingstrekk*. Støtte: 30.000.
- Ødegård, Knut, 1. aman., Historisk institutt, UiO. Prosjekt: *Prosjekt i kulturlandskapsanalyse* (EU-prosjekt). Støtte: 50.000,-

Gjert Kristoffersen
Forskningsdirektør

Styret for Aksis i 2002

- Professor *Vigdis Sonje-Møller* (leder), dekanus ved Det historisk-filosofiske fakultet, UiB
Vara: Professor *Gunnstein Akselberg*, prodekanus ved Det historisk-filosofiske fakultet, UiB
- Professor *Alf Erling Risa* (nestleder), dekanus ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiB
Vara: Professor *Ann Nilsen*, prodekanus ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiB
- Professor *Gjert Kristoffersen*, Nordisk institutt
Vara: Amanuensis *Kolbjørn Slethei*, Seksjon for humanistisk informatikk, UiB
- Professor *Ingvild Gilhus*, Seksjon for religionsvitenskap, UiB
Vara: Førsteamanuensis *Helge-Vidar Holm*, Seksjon for fransk, UiB
- Professor *Knut Helland*, Institutt for medievitenskap, UiB
Vara: Professor *Andreas Opdahl*, Institutt for informasjonsvitenskap, UiB
- Senior Business Developer *Erick Haukebo Larsson*, S.A.I.L Port Northern Europe, Voss
Vara: Seniorrådgiver *Katarina Mühlenbock*, Nordisk språkteknologi, Voss
- Spesialrådgiver *Inger Johanne Sundby*, Statskonsult
Vara: Avdelingsdirektør *Sissel Nilsen*, Nasjonalbiblioteket, Oslo
- Førstekonsulent *Tove Bjørneset*, representant for de ansatte
- Professor *Barbara Wasson*, representant for de ansatte
1. vara for de ansattes representanter: Prosjektkoordinator *Cecilie Hansen*
2. vara for de ansattes representanter: Førstekonsulent *Gunnar Karlsen*

Ansatte på Aksis

Avdelingsledelse

- Huitfeldt, Claus (forskningsdirektør)
- Meyer, Siri (stedfortreder)
- Breivik, Kristine (administrasjonssjef)

Administrasjon

- Burgess, Edle (personalkonsulent)
- Frihagen, Anders (avdelingsingeniør)
- Gunnarson, Eldbjørg (prosjektkonsulent)
- Hansen, Cecilie (prosjektkoordinator)
- Hatlebrekke, Cate (prosjektsekretær)
- Revheim, Torill (prosjektøkonom)

Forskningsledere

- Huitfeldt, Claus (forskningsleder, HIT-senteret)
- Meyer, Siri (forskningsleder, SEK)
- Wasson, Barbara (forskningsleder, InterMedia.

Utgifter:

Lønnsutgifter	13 341
Driftsutgifter inkl. dekningsbidrag	5 509
Sum utgifter	18 850
Budsjettavsetning/overført til 2003	3 468
Disponible midler	22 318

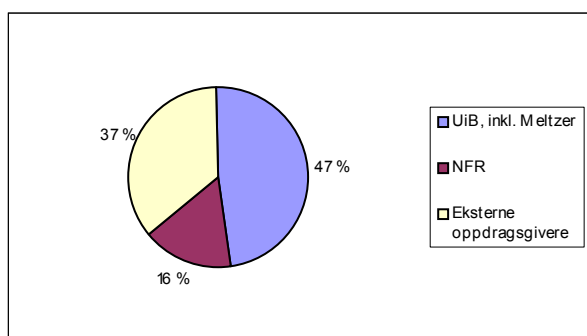
Økonomi

Aksis fikk i 2002 sine inntekter fra tre hovedkilder:

- Eksterne oppdragsgivere
- Universitetet i Bergen
- Grunnbevilgning og prosjekter fra Norges forskningsråd

Inntekter:

NFR, grunnbevilgning og prosjekter	3 514
Universitetet i Bergen, inkl. Meltzerstøtte	10 6254
Eksterne oppdragsgivere	8 179
Sum inntekter	22 318

Om HIT-senteret

Innenfor humanistisk informasjonsteknologi har Universitetet i Bergen tradisjoner som går helt tilbake til sekstitallet. Som et av de aller første sentre i verden i sitt slag ble *NAVEs edb-senter for humanistisk forskning* etablert i Bergen i 1972. Senere ble senteret omgjort til en seksjon i forskningsstiftelsen Unifob under navnet *Humanistiske datasenter*. Også *Norsk termbank*, som ble opprettet i 1980, ble senere en seksjon i Unifob.

I 1997 opprettet Det historisk-filosofiske fakultet (HF-fakultetet) *Forskningsprogram for humanistisk informasjonsteknologi* (HIT-programmet). Samtidig ble Humanistisk datasenter og Norsk termbank slått sammen til én seksjon i Unifob under navnet *HIT-senteret*. Wittgensteinarkivet ble lagt inn under HIT-senteret i 2000.

HIT-senteret er serviceorgan for Forskningsprogram for humanistisk informasjonsteknologi (HIT-programmet). Senteret har siden 1991 mottatt grunnbevilgning fra Norges forskningsråd. 2002 var det siste året med ordinær grunnbevilgning, men støtten fra NFR vil bli videreført ut 2005 i form av prosjektstøtte. Også fra HF-fakultetet ved Universitetet i Bergen mottar HIT-senteret grunnbevilgning.

På grunnlag av grunnbevilgningene har HIT-senteret kunnet påta seg faste internasjonale, nasjonale og lokale oppgaver. Senteret har bidratt til å utvikle infrastruktur for bruk av IT innen humanistiske fag og fungere som kontaktskaper mellom norsk og internasjonal forskning på området. Lokalt yter senteret tjenester i form av faglig støtte til forskningsprosjekter og teknisk støtte til infrastruktur. Når grunnbevilgningen fra NFR nå faller bort, vil det kunne bli problematisk å opprettholde og videreutvikle senterets prosjektuavhengige, nasjonale og internasjonale engasjementer på samme nivå som tidligere, men det er et mål at vi også i fremtiden skal kunne markere oss som en viktig og tung aktør i grenseområdet mellom humanistiske fag og IKT.

Hovedtyngden av aktiviteten var i 2002 likevel knyttet eksternfinansierte, tidsavgrensede prosjekter innenfor følgende arbeidsområder:

- språkteknologi med hovedvekt på korpuslingvistikk, terminologi og leksikografi

- tekstteknologi (tekstkoding og digital utgivelsesfilologi)
- kulturdokumentasjon
- pedagogisk informasjonsteknologi

HIT-senterets vitenskapelig ansatte er spesialisert innenfor datalingvistikk, korpuslingvistikk, leksikografi og terminologi, utgivelsesfilologi og tekstkritikk. Senterets fagkonsulenter har til dels meget lang erfaring fra arbeid innenfor humanistisk informasjonsteknologi. Fagkonsulentene har prosjektlederansvar for mange av de eksternt finansierte prosjektene ved senteret.

Året 2002

Mens 2001 var preget av betydelig vekst i aktivitetene ved HIT-senteret, med en økning i budsjett-rammene på over 30 %, stagnerte veksten i 2002.

Som i 2001 ble det innenfor området språkteknologi i 2002 nedlagt et betydelig arbeid i prosjektinivering. HIT-senteret har status nasjonalt dokumentasjonssenter for språkteknologi innenfor program finansiert av Nordisk Ministerråd (<http://helmer.hit.uib.no/norskdok/>). I oktober arrangerte senteret, i samarbeid med Norsk språkråd og Sail Port Northern Europe, konferansen *Språkteknologi på norsk: Norsk språkbank* i Bergen. I 2001 ble HIT-senteret tildelt status som Marie Curie Training Site BATMULT, (<http://helmer.hit.uib.no/batmult/>) under EUs femte rammeprogram, og mottok i august 2002 de første doktorgradsstudentene, fra Spania. Norges forskningsråd startet i 2002 programmet KUNSTI Kunnskapsutvikling for norsk språkteknologi, (<http://program.forskningsradet.no/kunsti/>). Forskere ved lingvistikkseksjonen ved UiB deltar sammen med HIT-senteret som partner i ett av de to hovedprosjektene, LOGON (Leksikon, Ordsemantikk, Grammatikk, Oversettelse for Norsk) sammen med fagmiljøer ved Universitetet i Oslo og NTNU. I tillegg er vi involvert i noen mindre prosjekter finansiert av KUNSTI-programmet.

Innenfor området tekstteknologi har arbeidet med Text Encoding Initiative Consortium vist stor framgang også i 2002. Ved utgangen av året har konsortiet mer enn 60 medlemsinstitusjoner og i tillegg mer enn seksti enkeltpersoner som abon-

nenter. Wittgensteinarkivet har av EU blitt tildelt status som European Research Infrastructure under det Femte rammeprogrammet og har fullført sitt første år i prosjektet «Transnational access to European Research Infrastructure Wittgenstein Archives at the University of Bergen» med suksess.

Innenfor området kulturdokumentasjon fortsetter samarbeidet med Nordisk institutt om utvikling av stadnamnarkivet og målførearkivet med henblikk på å gjøre innholdet i samlingene tilgjengelig i elektronisk form. Arbeidet med å utvikle en ny versjon av winRegimus (Database for registrering av kjeldemateriale ved kulturhistoriske museum og fotosamlinger) fortsatte i 2002 med tanke på lansering i løpet av første halvår av 2003.

HIT-senteret har også i 2002 hatt undervisningsoppgaver for HF-fakultetet, ved Lingvistikksesjonen, Seksjon for humanistisk informatikk, Engelsk institutt og Filosofisk institutt.

Personale

Personalet i 2002 utgjorde til sammen ca. 22 årsverk. De vitenskapelige stillingene bestod av ca. 6 årsverk (inkl. faglig leder), fagkonsulentstillingene ca. 16 årsverk.

- Huitfeldt, Claus (forskningsleder)
- Apollon, Daniel (førsteamanuensis)
- Bareksten, Jarle (førstekonsulent)
- Bech, Kristin (koordinator)
- Bjørneset, Tove (førstekonsulent)
- Bruvik, Tone Merete (førstekonsulent)
- Hofland, Knut (førstekonsulent)
- Innselset, Kai (førstekonsulent)
- Jung, Daniel (førstekonsulent)
- Karlsen, Gunnar (førstekonsulent)
- Kavli, Fredrik (førstekonsulent)
- Lindebjerg, Anne (konsulent)
- Markandu, Hemachandran (førstekonsulent)
- Meurer, Paul (forsker)
- Olstad, Vemund (konsulent)
- Pichler, Alois (forsker)
- Poppe, Johan Utne (konsulent)
- Reigem, Øystein (førstekonsulent)
- Sperberg-McQueen C.M. (forsker II)
- Smedt, Koenraad de (forsker II)
- Sørensen, Sindre (førstekonsulent)
- Thunes, Martha (forsker)

- Thunestvedt, Jørn (konsulent)
- Vassenden, Lars (amanuensis emeritus)
- Velauthapillai, Dhayalan (førstekonsulent)
- Vestbøstad, Per (førstekonsulent)
- Ødegård, Yngve (forskningsassistent)

Tilknyttede forskere

Følgende forskere ved UiB og andre institusjoner er knyttet til prosjekter ved HIT-senteret, enten som prosjektledere eller som prosjektmedarbeidere.

- Akselberg, Gunnstein (professor, Nordisk institutt, UiB)
- Breivega, Kjersti (post.doc., Romansk institutt, UiB)
- Brunstad, Endre (post.doc., Nordisk institutt, UiB)
- Dyvik, Helge J. Jakhelln, (professor, Seksjon for lingvistiske fag, UiB)
- Fløttum, Kjersti (professor, Romansk institutt, UiB)
- Haugen, Odd Einar (professor, Nordisk institutt, UiB)
- Hasselgreen, Angela (førsteamanuensis, Høyskolen i Bergen)
- Johannessen, Ole-Jørgen (førsteamanuensis, Nordisk institutt, UiB)
- Kristoffersen, Gjert (professor, Nordisk institutt, UiB)
- Oanæs-Andersen, Reidun (seksjonsleder, Norsk Språktest)
- Oldervoll, Jan (førsteamanuensis, Historisk institutt, UiB)
- Stenström, Anna-Brita (professor, Engelsk institutt, UiB)
- Tennfjord, Kari (førsteamanuensis, Nordisk institutt, UiB)
- Ystad, Vigdis (professor, Henrik Ibsens skrifter, Universitetet i Oslo)
- Aarskog, Brit Helle (amanuensis, Institutt for informasjonsvitenskap, UiB)

Økonomi

HIT-senteret hadde i 2002 en total omsetning på 13,8 millioner.

Prosjekter

Nedenfor følger en gjennomgang av prosjekter utført i regi av eller med deltagelse fra HIT-senteret i 2002. HIT-senterets nye vevsider blir publisert i løpet av sommeren. Alle prosjektene er presentert med utfyllende opplysninger under Aksisveven, www.aksis.uib.no.

Aviskorpus

Prosjektet går ut på å samle inn tekstmateriale fra web-utgavene av utvalgte riks- og regionaviser, som det så kan søkes i via et web-grensesnitt. Materialet deles automatisk inn i en bokmåls- og en nynorskdelen, og bokmålsdelen består nå av i overkant av 200 millioner ord, mens nynorskdelen består av 2,7 millioner ord. Hver dag blir det i tillegg generert en liste med forslag til nyord, dvs. ordformer som ikke har forekommet i materialet tidligere.

Prosjektleder: Førstekonsulent Knut Hofland

BATMULT – Bergen Advanced Training Site in Multilingual Tools

HIT-senteret og språkteknologimiljøet ved HF-fakultetet, UiB, ble i 2001 etter søknad tildelt status som Marie Curie Training Site innenfor EUs 5. rammeprogram. I MCTS-programmet finansierer EU reise og opphold for doktorgradsstudenter fra EU og EØS-land, og hensikten er først og fremst å fremme forskerutveksling i Europa. I BATMULT er fokuset på «multilingual tools», med særlig vekt på skandinaviske språk og deres interaksjon med andre europeiske språk. BATMULT er det første MCTS i humanistiske fag i Norge.

Prosjektledere: Prosjektkoordinator Kristin Bech og professor Koenraad de Smedt

COLT – The Bergen Corpus of London Teenage Language

COLT er et talespråkskorpus basert på spontane samtaler mellom 13–17-åringer i London. Korpuset utgjør omtrent 472.000 ord og materialet består av transkribert tekst av ca. 55 timer lydopptak med tilhørende digitaliserte lydfiler. Tekstene finnes

også i et tagget format der hvert ord har fått en ordklassekode. Det er laget et web-sted hvor brukere kan søke i materialet og spille av lyd. Det er også mulig å bla kronologisk i filene og spille av tilhørende lydsegment. Et sett med tre CD-plater, som kan kjøpes gjennom HIT-senteret, gjør det mulig for brukeren ved hjelp av et installasjonsprogram å installere materialet på sin lokale maskin. Det er dermed mulig å få rask tilgang på tekst i flere formater og lyd i mp3-format uten bruk av nettverk.

Prosjektleder: Førstekonsulent Knut Hofland

Fra parallellkorpus til ordnett

Prosjektets siktemål er å videreutvikle og utprøve en metode for å avlede ordnett – semantisk strukturerte leksikalske databaser – fra parallellkorpora bestående av originaler og oversatte tekster. På grunnlag av nettverket av korrespondanser beregnes semantiske relasjoner mellom ord automatisk, og resultatet fremstilles i en kompleks lattice-struktur. Fra denne deriveres igjen tesaurus-oppslag for de enkelte ord. Delprosjekter er ordlenkning av det norsk-engelske parallellkorpuset ENPC, programvareutvikling og evaluering av resultatene. Ordnett er en språkteknologisk ressurs med flere språkteknologiske anvendelser. De tillater innholdsbasert informasjonssøking, automatisk logisk inferanse, og mer nyansert maskinoversettelse enn man klarer med enklere leksikonressurser. Et vellykket prosjektsresultat vil innebære at deler av arbeidet med å utvikle et norsk ordnett som en ressurs for norsk språkteknologi vil kunne automatiseres.

Prosjektleder: Professor, Helge Dyvik, Seksjon for lingvistiske fag, UiB

Halvautomatisk termekstraksjon for norsk

Prosjektet har som siktemål å utvikle metoder og algoritmer for halvautomatisk termekstraksjon fra norske fagtekster, og implementere disse i programvare som kan benyttes i praktisk terminologiarbeid. Termekstraksjon krever tilgang til avanserte datalingvistiske ressurser, bl.a. et heldekkende leksikon, en morfologisk parser og en navnegjenkjenner. Slike ressurser har i de siste årene blitt utviklet i ulike norske universitetsmiljøer, bl.a. i Scarieprosjektet (HIT-senteret) og Tagger-prosjektet (UiO). Prosjektet tar sikte på å benytte disse res-

sursene til å utvikle nye programvaremoduler og et nytt brukergrensesnitt som lett kan gjenbrukes i andre prosjekter.

Prosjektleder: Forsker Paul Meurer

Henrik Ibsens skrifter

Prosjektet er et samarbeid mellom universitetene i Oslo, Bergen og Trondheim, samt Nasjonalbiblioteket og HIT-senteret, og prosjektets mål er å tilrettelegge en ny vitenskapelig og tekstkritisk utgave av Henrik Ibsens samlede arbeider. Utgaven vil bli publisert både i trykt og elektronisk form. Den elektroniske utgaven vil bygge på et elektronisk arkiv som man regner med vil bli vedlikeholdt også etter dette prosjektets levetid. HIT-senteret deltar i prosjektredaksjonen, og har spesielt ansvar for tekstkodning samt for alt overordnet IT-relatert arbeid.

Prosjektleder: Professor Vigdis Ystad, Universitetet i Oslo

ICAME – International Computer Archive of Modern and Medieval English

ICAME er en uformell organisasjon av forskere som arbeider med samlinger av engelske maskinlesbare tekster. Målet er å bygge opp et arkiv over engelske korpus og å gjøre disse tilgjengelig for andre forskere. HIT-senteret er vert for arkivet som pr. i dag inneholder 20 korpus med tilsammen 17 millioner ord. Arkivet selges på en egen CD-ROM, «ICAME Collection of English Language Corpora». ICAME utgir en årlig publikasjon, ICAME Journal, som HIT-senteret lager i digital utgave.

Prosjektleder: Førstekonsulent Knut Hofland

Importord

Dette er en del av et større nordisk prosjekt, og målet for delprosjektet er å studere importord i avisspråket i Norden. HIT-senterets oppgave er å tilrettelegge korpuset, bl.a. slik at frekvensen av moderne importord kan måles. Avisene som blir brukt er fra 1975 og 2000. For avisene fra 1975 blir eksemplene skrevet direkte inn i en database fra de trykkete utgavene. For de fleste av avisene fra 2000 brukes elektroniske utgaver av avisene, og marke-

ringene skjer i tekstfilene. Det blir deretter generert innførsler til databasen.

Prosjektleder: Forskningassistent Bente Selback, UiB

KIAP – Kulturell identitet i akademisk prosa

Aktivitetene i KIAP-prosjektet er bygget opp rundt følgende hovedproblemstilling: Dersom det eksisterer kulturelle identiteter i akademisk prosa, i hvilken grad er disse nasjonale eller disiplinavhengige? Svar skal søkes gjennom en kontrastiv lingvistisk studie av norske, engelske og franske vitenskapelige artikler innen fagområdene medisin, samfunnsøkonomi og språkvitenskap. Forskningsspørsmålene dreier seg om hvordan artikkelforfatter manifesterer seg, hvordan andre enn forfatter kommer til uttrykk, og hvordan forfatter «selger» egen forskning. Prosjektet er basert på både manuell og maskinell språkbehandling. Så vel kvantitative som kvalitative analyser vil bygge på data som genereres fra et større elektronisk korpus (under oppbygging) bestående av 450 vitenskapelige artikler.

Prosjektleder: Professor Kjersti Fløttum, Romansk institutt, UiB

LEAF – Linking and Exploring Authority Files

Prosjektet utviklar ein modell for eit distribuert søkjesystem som skal utnytte eksisterande autoritetsfilar for namneinformasjon. Siktemålet er å etablere ein felleseuropeisk namnebase innanfor kulturarv-sektoren, som m.a. byggjer namneutvalet på brukarbehov og bruksfrekvensar. Prosjektresultatet skal implementerast som ei utviding av den eksisterande søkjetenesta på moderne manuskriptkatalogar, som er etablert av eit konsortium etter det avslutta MALVINE-prosjektet. På lengre sikt opnar prosjektarbeidet for å etablere ei internasjonal fleirspråkleg informasjonsteneste om personnamn og korporasjonar. Implementeringa av LEAF-modellen vil på denne måten demonstrere korleis ein dynamisk namnedatabase kan betra søkjetilhøva i slikt kulturhistorisk materiale. HIT-senteret skal spesielt arbeida med ein revidert internasjonal XML-DTD for namneinformasjon og bruken av denne i konverteringa mellom ulike namnedataformat.

Prosjektleder: Førstekonsulent Per Vestbøstad

LINGO

LINGO utvikler flerbrukerprogramvare for nett-basert språklæring, med MOO (multi-user dungeon, object oriented) som utgangspunkt. LINGO-applikasjonene er virtuelle steder bygget rundt rommetaforer; byer (tyske Dreistadt, italienske Venezia), institutter (franske IVEREN) og kontinenter (nettspansk). Prosjektet fungerer også som et kompetansesenter for IKT og læring, med særlig vekt på språk. Fokus er på språklig samhandling, kombinasjon av synkron og asynkron kommunikasjon, og innovativ bruk av lyd i lærings-sammenheng. LINGO er i dag en integrert del av undervisningstilbudet i tysk, italiensk, fransk og spansk ved språkinstitutter ved universitetene i Bergen, Oslo og Trondheim.

Fra 1.1.2003 er Lingo-prosjektet overført til Seksjon for humanistisk informatikk ved HF-fakultetet.

Prosjektleder: Førstekonsulent Daniel Jung

MLCD – Markup Languages for Complex Documents

Målsettingen med MLCD er å legge det teoretiske grunnlaget for et bedre system for representasjon av komplekse tekstlige fenomener enn dagens SGML- og XML-baserte systemer. Dette innebærer etablering av en notasjon, en datastruktur og en grammatikk. Som ledd i arbeidet blir det utarbeidet eksperimentell programvare for å verifisere systemet og for å legge grunnlag for web-baserte produkter. Prosjektet har også arbeidet med formell semantikk og med utvikling av søkesystemet til et generelt, web-basert søkeverktøy for kodet tekst.

Prosjektleder: Forskningsdirektør Claus Huitfeldt

Navnegjenkjenner

Dette prosjektet er organisert som et NorFA-nettverk med deltagere fra Norge (Tekstlaboratoriet i Oslo og HIT-senteret), Sverige og Danmark. Prosjektets mål er å lage automatiske navnekategori-gjenkjenner for norsk, svensk og dansk. Navnegjenkjenneren skal kunne ta en hvilken som helst ukjent tekst og bestemme for hvert egennavn hva slags navneentitet (f.eks. personnavn, stedsnavn, organisasjonsnavn mm) det dreier seg om.

Prosjektleder: Professor Janne Bondi Johannessen, Universitetet i Oslo

Norsk dokumentasjonssenter for språkteknologi

Norsk dokumentasjonssenter for språkteknologi er finansiert av Nordisk Ministerråds språkteknologiprogram, som igjen er administrert av Nordisk Forskerutdanningsakademi (NorFA). Det er opprettet et dokumentasjonssenter i hvert av de nordiske landene, og sentrene samarbeider seg imellom om å samordne og informere om språkteknologiarbeid som pågår i Norden, blant annet gjennom opprettelse av nettsted med felles struktur. Det arbeides også med en søkbar terminologidatabase for språkteknologi.

Prosjektleder: Prosjektkoordinator Kristin Bech og professor Koenraad de Smedt

Norsk språkbank – Søk og grensesnitt, tagging og koding

I prosjektets første del, søk og grensesnitt, bygges det et generelt Internett-basert søkegrensesnitt mot eksisterende korpus-programvare (Corpus Workbench ved IMS, Stuttgart). Prosjektets andre del, tagging og koding, utvikler programvare og rutiner for oppbygging av selve korpuset og for strukturell og grammatisk koding av tekstene.

Korpusdokumentene struktureres i XML-format, i henhold til en variant av TEIs retningslinjer for tekstkorpora. Prosjektet er tenkt som et første bidrag til et nasjonalt korpus for språkteknologi.

Prosjektleder: Forsker Paul Meurer

Ordboksprosjektet LEXIN

Ordboksprosjektet LEXIN bygger på en svensk, illustrert ordbokserie for minoritetsspråklige innvandrere LEXIN. Siden 1996 har prosjektgruppen ved HIT-senteret arbeidet med å utvikle tilsvarende ordbøker for norske forhold. Bakgrunnen for samarbeidet er tilbudet fra den svenske stat om fri tilgang til det svenske ordboksunderlaget samt oversettelser til mer enn 20 målpråk. De første norske LEXIN-produktene ble lansert i oktober 2002: norsk énspråklig ordbok med illustrasjoner, norsk-engelsk ordbok med illustrasjoner og bilde-sider med 2500 bildeord på tamil, engelsk, nynorsk og bokmål. Det er også utviklet et brukergrensesnitt med interaktive koblinger mellom tekst og bilde. De norske LEXIN produktene ligger ute på nettet og er gratis å bruke. En norsk-tamil nettord-

bok skal lanseres medio april 2003, og i løpet av våren 2003 starter arbeidet med tilsvarende nettdbøker fra norsk til sør-kurdisk (sorani) og nord-kurdisk (kurmandji).

Prosjektleder: Førstekonsulent Tove Bjørneset

Samlingane på Nordisk Institutt

Prosjektet er eit samarbeid med Målføresamlinga og Stadnamnsamlinga ved Nordisk institutt om å gjera målføre- og stadnamnsamlinga tilgjengelege via Internett. HIT-senteret gjev tekniske konsulenttenester og står for web-design og datateknisk tilrettelegging av data.

Målføresamlinga vil gjera målføreprøver med digitale lydprøver frå alle kommunane i vestlandsfylka klare for utlegging via instituttet sine web-sider. Stadnamnsamlinga vil leggja ut stadnamnbasen for interaktive søk via Internett.

Prosjektleder: Førstekonsulent Per Vestbøstad

Talesøk – Søkbare norske talemålinnspillinger

Prosjektet startet som et pilotprosjekt der en utviklet og testet metoder for å bygge opp et søkbart talemålskorpus med kobling til digitalisert lyd, og til nå er det tilrettelagt materiale fra Bergen, Voss, Tromøya, Røros, Tynset, Aust-Agder og Bømlo. Materialet er søkbart via en web-leser og etter et søk i materialet kan en spille av den aktuelle lyden til de enkelte konkordanslinjene. Noe av materialet er blitt tagget med den nye Oslo-Bergen-taggeren som er blitt tilpasset for å kunne behandle tekster som inneholder en blanding av bokmål og nynorsk. Det har også blitt laget et tillegg til søkeskjema som gjør det mulig å manuelt filtrere vekk overflødige eksempler, klassifisere de gjenstående og deretter lage ulike krystabeller.

Prosjektleder: Professor Gjert Kristoffersen, Nordisk institutt, UiB

TEI – Text Encoding Initiative Consortium

TEI Guidelines er en tverrfaglig internasjonal standard for representasjon av elektronisk tekst. Standarden dekker et meget stort antall teksttyper, og brukes i dag av en mengde biblioteker, arkiver, museer, utgivere og forskere verden over for lagring og utveksling av store og små tekstsamlinger. I desember 2000 ble TEI Consortium (TEI-C) opp-

rettet, med hovedkontor ved HIT-senteret. Ved utgangen av året hadde TEI-C mer enn 60 medlemsinstitusjoner og mer enn seksti personlige medlemmer.

Prosjektleder: Førstekonsulent Tone Merete Bruvik (t.o.m. 8.10.) Forsker Alois Pichler (f.o.m. 9.10.)

Temabasert informasjonsfiltrering

Dette prosjektet benytter resultater fra språkteknologisk forskning til å utvikle søke- og analyseredskaper for søking i store tekstmengder. Ett av problemene med søking f.eks. på Internett er at de fleste søkemaskiner ikke tar tilstrekkelig hensyn til grammatisk struktur og semantisk innhold. I dette prosjektet blir tekstene analysert grammatikalsk ved hjelp av Oslo-Bergen-taggeren og det blir konstruert flere lag med semantiske aksess-strukturer over samme kildetekst. Systemet setter brukeren i stand til å ekstrahere visse typer av ord, fraser ol. basert på regulære uttrykk. Prosjektet retter seg dels mot bruk i tekstanalyse innenfor samfunnsvitenskapene, dels mot mer generelle anvendelser.

Prosjektleder: Amanuensis Brit Helle Aarskog, Institutt for informasjonsvitenskap, UiB

Terminologiverktøy

Som videreføring av prosjektet «Norsk terminologisk database – Struktur og applikasjoner» ble det utviklet et Internett-basert terminologiverktøy. Verktøyet tillater både søk i og redigering av flerspråklige terminologiske og leksikalske databaser fra en web-leser. Også administreringen av termsamlingene og brukerne skjer via et Internett-grensesnitt. De enkelte terminologiske databasene kan lenkes til tekstsamlinger og slik er det mulig å se konteksten en term er brukt i, eller mer spesifikt teksten termen er ekserpert fra. Termpostene er organisert i en sentral relasjonsdatabase, men sendes til web-leseren i form av XML-dokumenter.

Prosjektleder: Forsker Paul Meurer

WinRegimus

I dette prosjektet vedlikehold og videreutviklar me winRegimus – eit databaseprogram for katalogisering av kulturhistorisk kjeldemateriale: Foto, gjenstandar, boksamlingar, kunstindustrigjenstandar m.m. Me har i overkant av 250 installasjonar av

databasen winRegimus: Flest ved kulturhistoriske museum, ein del i kommunale fotosamlingar pluss nokre i andre sektorar: Konsulentar, vegkontor, sjukehus og andre verksemdar som har historiske samlingar.

Prosjektleiar: Førstekonsulent Per Vestbøstad

Wittgensteinarkivet

Wittgensteinarkivet (WAB) ble opprettet i 1990 og hadde som mål å produsere en fullstending maskinleselig versjon av Wittgensteins Nachlaß. Dette målet ble oppnådd i 1999, og som et resultat av dette har WAB og Oxford University Press publisert Wittgenstein's Nachlass: The Bergen Electronic Edition, som inneholder elektroniske faksimiler av hele Nachlaß, samt tekster i en leseversjon og en studieversjon. WABs hovedaktiviteter er for tiden å styre et European Research Infrastrukturprosjekt, å vedlikeholde og forbedre både den maskinleselige versjonen av Wittgensteins Nachlaß og The Bergen Electronic Edition, samt å styrke og videreutvikle internasjonale kontakter og betjene gjesteforskere.

Prosjektleder: Forsker Alois Pichler

Deltakelse på eksterne konferanser, seminar o.l.

Apollon, Daniel:

- Apollon, D., «El futuro de la enseñanza superior ante el reto de las nuevas tecnologías». Universidad Internacional Mendoz y Pelayo (UIMP), Santander, España, 07.–11. juli.
- Apollon, Daniel, «The Challenge posed by eLearning to the organization of higher education in Europe», European Coordinators General Meeting, Minerva, European Commission, april.

Bech, Kristin:

- Deltagelse på møte om evalueringen av lingvistikkfaget. Arrangør: NFR. Oslo, 20. mars.
- Deltagelse på møte for de nordiske dokumentasjonssentrene for språkteknologi. Arrangør: NorDokNet. Helsinki, 11.–13. mai.

- Deltagelse på seminar for Nordisk ministerråds språkteknologiprogram. Arrangør: NorFA. Holmen fjordhotell, Asker, 8.–9. juni.
- Deltagelse på møte i referansegruppen for utredningen om norske språkteknologiske ressurser. Arrangør: Norsk språkråd. Oslo, 17. september.
- Deltagelse på møte for de nordiske dokumentasjonssentrene for språkteknologi. Arrangør: NorDokNet. Göteborg, 19.–21. oktober.
- Hovedarrangør av konferansen *Språkteknologi på norsk: Norske språkbank*. Nasjonal språkteknologikonferanse på Hotel Terminus, Bergen, 24.–25. oktober.
- Deltagelse på startkonferanse for NFR-programmet KUNSTI. Arrangør: Norges forskningsråd. Oslo, 18. november.

Bjørneset, Tove:

- Deltakelse med foredrag ved The 11th International Symposium on Lexicography, Universitetet i København, Danmark, 01.–05. mai.

Bruvik, Tone Merete:

- Styremøte i TEI, Praha, 9.–11. mai.
- XSLT-seminar, HIT-seminar, Bergen, 18.–19. juni.
- Møte i TEIs arbeidsgruppe for Character Encoding, Tübingen 24. juli.
- ACH/ALLC 2002 Tübingen, 24.–28. juli.
- Deltok på NNE-konferansen (Nordisk nettverk for edisjonsfilologer), Hanaholmen, Finland, 4.–6. oktober.

Hofland, Knut:

- Innlegg på nettverksmøtet NordTalk, Trondheim, 17.–18. januar.
- Demonstrasjon av COLT på ICAME 2002, Göteborg, Sverige, 22.–26. mai.
- XSLT-seminar, HIT-seminar, Bergen, 18.–19. juni.
- Demonstrasjon av COLT på TALC 2002, Bertinoro, Italia, 26.–31. juli.

Jung, Daniel:

- Innlegg på Third International Conference on Language Resources and Evaluation, Las Palmas, Canary Islands, Spain, 29.–31. mai.

- Ledelse av Workshop Bilinguality and Technical Issues in MOO programming, Vassar College, 1.–3. juli.
- Innlegg ved Brug af edb. i forbindelse med oversettelse, sprogforskning og fremmedsprogsundervisning. Seminar om sprogteknologi, Islands Universitet, Reykjavik, 12.–14. september.

Karlsen, Gunnar:

- LEAF-møter i Ljubjana, Luxembourg, Berlin, 29.–30. september.

Olstad, Vemund:

- Deltok på NNE-konferansen (Nordisk nettverk for edisjonsfilologer), Hanaholmen, Finland, 4.–6. oktober.

Pichler, Alois:

- Foredrag på Filosofisk inst. Univ. i Helsingfors, Helsingfors, 8. januar.
- Deltagelse og foredrag på det internasjonale Wittgenstein-seminaret *Rules and expressions: The grammar of use and the expressiveness of meaning in Wittgenstein's late philosophy*, Marifjora, 7.–10. juni.
- Deltagelse på arbeidsseminar med Filosofisk inst. Univ. i Bergen, Roma, 17.–24. juni.
- Deltagelse på årsmøte for European Research Infrastructures i Norge, Trondheim, 20.–21. september.
- Deltagelse på Second annual meeting of the TEI Consortium, Chicago, 9.–13. oktober.
- Foredrag på Henrik Ibsens Skrifter arbeidsseminar, Ibsen Museum, Oslo, 8. november.
- Deltagelse på informasjonsmøte om EUs sjette rammeprogram med Silvia Dürmeier fra EU kommisjonen, Norges Forskningsråd, Oslo, 2. desember.

Reigem, Øystein:

- Videregående opplæring i databaseutviklingsverktøyet OpenInsight, samt relaterte emner, hos Sprezzatura Ltd., London, UK, 19.–25. juni.

Smedt, Koenraad de:

- Gjesteforelesning: A translational basis for word sense disambiguation. CLIF lecture series, Universiteit Antwerpen. Antwerpen, 19. februar.

- Gjesteforelesning: Where do word senses come from? A multilingual corpus approach. Max-Planck-Institut für Psycholinguistik. Nijmegen, 21. mars.

Sørensen, Sindre:

- Innlegg på International Seminar on Corpus Alignment, Bergen, 2.–3. desember.

Thunes, Martha:

- Deltagelse på seminaret *Recent Developments in the Theory of Contrastive and Formal Linguistics*, Oslo, 29. november.
- Innlegg på *International Seminar on Corpus Alignment*, Bergen, 2.–3. desember.

Vestbøstad, Per:

- Deltok på EC/NSF Digital Library All Projects meeting (for Leaf-prosjektet) i Roma 25–26. mars.

Egne konferanser, kurs og seminarer

HIT-seminar

- 4. februar: *Kurs i XML*, SPNE Sail Port Northern Europe, Voss. Kursholdere: Tone Merete Bruvik og Vemund Olstad, HIT-senteret.
- 18.–19. juni: *Introduksjon til XSLT som et verktøy for tekst- og databasebehandling*. Kursholdere: C. M. Sperberg-McQueen (World Wide Web Consortium), Tone Merete Bruvik og Vemund Olstad (HIT-senteret).
- 24.–25. oktober: *Språkteknologi på norsk: Norsk språkbank*. Nasjonal språkteknologikonferanse på Hotel Terminus, Bergen. Arrangører: HIT-senteret, i samarbeid med Norsk språkråd og Sail Port Northern Europe.
- 2.–3. desember: *International Seminar on Corpus Alignment*, HIT-senteret, Bergen.

Undervisning

- Seksjon for humanistisk informatikk, UiB. Undervisning grunnfag, hovedfag og instituttseminar. Eksamenssensor. Foreleser: Daniel Apollon.
- Institutt for sammenlignende politikk, UiB og Eurofaculty i Vilnius, kurs HUIN301 Kvalitative metoder i internettforskning. Studentfeltarbeid. Foreleser: Daniel Apollon.

- Engelsk institutt, UiB, engelsk språkhistorie på mellomfag, vår og høst 2002. Foreleser: Kristin Bech.
- Datalogvistikk grunnfag, UiB, tre forelesninger i emnet DASP103 Korpus og språkteknologiske ressurser, om XML, XSLT og TEI, våren 2002. Foreleser: Tone Merete Bruvik.
- Forelesninger og oppgaveseminar i logikkdelen til Examen Philosophicum for realister, høstsemesteret. Foreleser: Gunnar Karlsen.
- Humanistisk informatikk, UiB, programmering, vår 2002. Foreleser: Øystein Reigem.
- Seksjon for humanistisk informatikk, UiB, «Tekstkoding og tekststrukturer» (del av HUIN102, IKT i humaniora), vår og høst 2002. Foreleser: Claus Huitfeldt.
- Seksjon for humanistisk informatikk, UiB, korpuslingvistikk (del av HUIN102, IKT i humaniora), vår og høst 2002. Foreleser: Knut Hofland.
- Seksjon for lingvistiske fag, UiB, korpuslingvistikk (del av DASP103, Korpus og språkteknologiske ressurser), vår 2002. Foreleser: Knut Hofland.
- Seksjon for lingvistiske fag, UiB: DASP101, Programmering og søkestrategier, høst 2002. Foreleser: Sindre Sørensen.
- Seksjon for lingvistiske fag, UiB: Rådgivning og tilrettelegging for hovedfagsstudenter. Foreleser: Sindre Sørensen.
- Halde kurs i Dataføring av kulturhistorisk kjeldemateriale, på følgende stader: Bergen, 15.–17. januar, Elverum 30. jan.–1. febr., Kristiansand 16.–18. april, Bergen 26.–28. november. Foreleser: Per Vestbøstad og delvis Øystein Reigem (Bergens-kursa).
- MOO-programmering for studenter og ansatte ved Vassar College, USA, juli. Foreleser: Daniel Jung.

Gjesteforskere og studenter

Luis Serrano Fernández, Spania.

Ignacio Perez Álvarez, Spania.

Michael Biggs (University of Hertfordshire, Faculty of Art and Design).

Håvard Åsvoll (Norwegian University of Science and Technology, Trondheim).

Anniken Greve (University of Tromsø, Department of Comparative Literature).

Aseem Shrivastava and a group of students (Nordic College, Flekke).

Eystein Raude (Høgskolen i Vestfold, Avdeling for realfag og ingeniørutdanning).

Thomas Binder (Forschungsstelle und Dokumentationszentrum für österreichische Philosophie, Graz). EU ARI WAB project: «Text encoding applied to Franz Brentano's unpublished philosophical writings».

Anat Biletzki (University of Tel-Aviv, Philosophy Department). EU ARI WAB project: «Reading Wittgenstein on religion».

Ludovic Soutif (University of Paris I, Philosophy Department). EU ARI WAB project: «Logic, visual space and the grammar of perceptual statements».

Heikki Saari (Åbo Akademi, Philosophy Department). EU ARI WAB project: «Wittgenstein on understanding other cultures».

Xabier Insausti (Socrates Coordinator from the University of San Sebastian, Philosophy Department).

Edward Vanhoutte (CTB – Centre for Scholarly Editing and Document Studies, Gent). EU ARI WAB project: «Genetic encoding of modern manuscript texts».

Monika Seekircher (University of Innsbruck, Brenner-Archiv). EU ARI WAB project: «Wittgenstein: Briefwechsel und philosophischer Nachlaß».

Edmund Runggaldier (President of the Austrian Ludwig Wittgenstein Society; University of Innsbruck, Christian Philosophy Department).

Michael Luntley (University of Warwick, Philosophy Department).

Aleksander Motturi (Åbo Akademi, Philosophy Department). EU ARI WAB project: «Revisiting the Frazer remarks».

Gerhard Gelbmann (University of Vienna, Department for Philosophy of Science). Gelbmann has a scholarship from the Norwegian Research Council for the project: «Towards a Pragmatic Theory of Meaning and Emotions».

Kari Johanne Pedersen (University of Bergen, Institutt for praktisk pedagogikk).

Timothy D. Koschmann (University of Southern Illinois, School of Medicine).

Anders I. Mørch (University of Oslo, InterMedia).

Viggo Rossvær (University of Tromsø, Philosophy Department).

Publikasjoner

Apollon, Daniel: NEURALCORR and CORAN Toolbox for MatLab, a set of programs and scripts to perform dual analysis of categorical data by means of self organizing maps and integrate neural methods with classical multidimensional methods (requires the SOM Toolbox, developed at Helsinki University of Technology, Computer Science Department).

Bruvik, Tone Merete: Yesterday's Information Tomorrow – Die Text Encoding Initiative (TEI). I Shtungen online, *Archive, Bibliothek, Literaturwissenschaft*.

Bjørneset, Tove: The Dictionary Project NORD-LEXIN-N. I *Lexicographica Series Maior* 109, Niemeyer, Tübingen 2002.

Bjørneset, Tove: Innlegg ved The 11th International Symposium on Lexicography, Universitetet i København, Danmark. The NORDLEXIN-N Dictionary Project: Part II (i trykk i *Lexicographica Series Maior*, Niemeyer, Tübingen).

Bruvik, Tone Merete (red.): Teknisk kapittel. I Henrik Ibsen Skrifter, *Kodepraksis for prosjektet*.

Pichler, Alois: Encoding Wittgenstein. Some remarks on Wittgenstein's Nachlass, the Bergen Electronic Edition, and future electronic publishing and networking, i TRANS, *Internet-Zeitschrift für Kulturwissenschaften* 10/2002. Published by the Research Institute for Austrian and International Literature and Cultural Studies (INST). <http://www.inst.at/trans/10Nr/pichler10.htm>. [8.5.2003]

Pichler, Alois: Drei Thesen zu der Entstehung und Eigenart der Philosophischen Untersuchungen: Fragment, Album, Polyphonie, i Rudolf Haller & Klaus Puhl (ed.), Wittgenstein and the Future of Philosophy. *A Reassessment after 50 years / Wittgenstein und die Zukunft der Philosophie. Eine Neubewertung nach 50 Jahren*. Proceedings of the 24th International Wittgenstein Symposium Kirchberg am Wechsel (Austria) 2001. Schriftenreihe der Wittgenstein-Gesellschaft Band 30: Wien 2002. p. 355–365.

Reigem Øystein: Deltatt i utarbeidelsen av Revidert utgave av Feltkatalog for kunst- og kulturhistoriske museer, i skriftserien *Norsk museumsutvikling* 3:2002. Norsk museumsutvikling. ISSN 1501-0309.

Smedt, Koenraad de og Black, William J.: Humanities. I: Adelsberger, Heimo H.; Collis, Betty og Pawlowski, Jan M., red. *Handbook on information technologies for education and training*. 1. utg. International handbooks on information systems, Heidelberg: Springer; 2002. s. 495–522.

Smedt, Koenraad de: Some reflections on studies in humanities computing. *Journal of linguistic and literary computing* 2002; 17:89–101.

Vestbøstad, Per: Autoritetsfilen enno ein gong? (om Leaf-prosjektet), *Synopsis*, Nr 1, februar 2002.

Verv

Apollon, Daniel:

- Medlem av «Task Force eLearning», Coimbra Group of Universities, Brussels.
- Medlem av «European Special Focus Group on eLearning», European Commission, DGEAC, Brussels.
- Akademisk ekspert i «MINERVA», DGEAC, European Commission.
- Akademisk ekspert i «E-learning Initiative», DGEAC, European Commission.
- Advisor, DGEAC, European Commission, Director General, Mobility in Higher Education, eRasmus concept.
- Akademisk ekspert i «Association des Universités Européennes», EUA, Brussels/Caisse des Dépôts et Consignations, CDC, Paris/Conseil des Présidents d'Universités, Paris, Projets Campus Virtuels.
- Medlem av «Steering Committee», User Selection Panel, Advance Research Infrastructure, The Wittgenstein Archives, ARI-WAB, Aksis-HIT, University of Bergen.

Bech, Kristin:

- Medlem av referansegruppen for Norsk språkråds utredning «Samling og tilgjengeligjøring av norske språkteknologiressurser». Møter: Oslo, 9. april; Bergen, 5. juni; Oslo, 17. september.

Bjørneset, Tove:

- Ansattes representant i styret for Aksis 2001–2004.
- Sekretær i Forskerforbundets avdeling for Unifob-ansatte 2002–2004.

Hofland, Knut:

- Medlem i ICAME Advisory Board.
- Leder for Norske Sivilingeniørers Forenings bedriftsgruppe ved Unifob.
- Er sensor ved Seksjon for humanistisk informatikk.

Huitfeldt, Claus:

- Styremedlem og forretningsfører for Text Encoding Initiative Consortium.
- Redaksjonsmedlem, Computers and the Humanities (Kluwer).
- Medlem i redaksjonsgruppen for prosjektet Henrik Ibsens skrifter.

Jung, Daniel:

- Fagansvarlig for IKT i faggruppen for tysk i PROFFT, nasjonalt videre- og etterutdanningsprosjekt.
- Styremedlem i Ponte Italiano.

Stipend

Jung, Daniel:

- Meltzer: reise og opphold Gran Canaria.
- Vassar: reise og opphold, godtgjørsle i Vassar.
- NORAD: reise og opphold Reykjavik.

Om Intermedia

Senteret InterMedia, med undertittelen Nye medier – Nettbasert læring, ble etablert den 01.01.2001 og er en tverrfaglig møteplass for forskere innen nye medier, IKT-basert formidling og læring. Senteret opparbeider og skaper et forskningsmiljø som er en ressurs for alle fagdisipliner ved universitetet. Forskningen ved senteret gjenspeiles også i den didaktikk og utdanningsteknologi som tas i bruk ved institusjonen ved at det legges til rette for og evalueres nye former for formidling og læring, utløst gjennom ny media og teknologi. InterMedia er en del av Universitetet i Bergen sin IKT-satsing og er det nettverket som er anbefalt i Havikutvalgets rapport om IKT og læring. Prosjektene som tidligere lå under forskningsprogrammet for Pedagogisk informasjonsvitenskap og teknologi (EIST) er derfor også overtatt av InterMedia.

Vårt nære samarbeid med InterMedia, Universitetet i Oslo, spiller en stor rolle i opparbeidelsen av dette feltet på nasjonalt og internasjonalt nivå. InterMedia fører et aktivt samarbeid også med flere partnere internasjonalt, noe som også er en meget viktig del av InterMedia sin profil. Det gir seg utslag i den internasjonale konferansen InterMedia ble tilkjent for 2003, *Computer Supported Collaborative Learning 2003*.

Året 2002

Året 2002 har vært et svært aktivt år for InterMedia UiB, der vår posisjon innen feltet nye medier, IKT og læring er blitt betydelig styrket. Internasjonalt har dette resultert i at vi har blitt invitert til å delta i flere store søknader til EUs 6. rammeprogram og andre eksternt finansierte oppdrag. Dette har styrket vårt arbeid med å etablere InterMedia som en viktig, internasjonal aktør innen disse forskningsfeltene.

InterMedia har i året som gikk sagt ja til å delta i flere EU-prosjekter, for eksempel nettverket E-Culture Net og Minervaprojektet E-Len. Samtidig er EU-prosjektene Adapt-it og SEUSSIS i avslutningsfasen.

InterMedia sendte inn to søknader om forprosjektmidler i 2002. Den ene var til ITU (IT i Utdan-

ning) hvor det ble søkt om midler til et forprosjekt, Collogatories, om bruk av blogging (web logs) i undervisning. Den andre søknaden var en søknad til NorFA (Nordisk Forskerutdanningsakademi) om midler til et forprosjekt vedrørende nordiske forskerskoler. Begge søknadene gikk gjennom og skal resultere i prosjektsøknader til hovedprosjektene.

InterMedia inviterte til en workshop for Nordic Interactive Cinema Group som skal resultere i en nettverkssøknad til NorFA. I oktober var vi vertskap for den profilerte teoretikeren, professor Lev Manovich fra USA. Han forsker på nye medier og holdt en forelesning som henvendte seg til folk fra ulike felt innen kunst-, kultur-, informasjonsvitenskap og mediefag.

InterMedia har samarbeidet nært med sin søsterorganisasjon InterMedia, Universitetet i Oslo i 2002. Samarbeidet er først og fremst faglig, men også administrativt har vi samarbeidet i forbindelse med den internasjonale konferansen CSCL2003 som InterMedia, UiB, arrangerer på Dragefjellet 14.–18. juni 2003.

Personale

Personalet i 2002 utgjorde til sammen 7,5 årsverk.

- Wasson, Barbara (forskningsleder)
- Baggetun, Rune (førstekonsulent)
- Dragsnes, Steinar (førstekonsulent)
- Gjerde, Kurt George (avdelingsingeniør)
- Hansen, Cecilie (prosjektkoordinator)
- Hatlebrekke, Cate (førstesekretær)
- Miles, Adrian (universitetslektor)
- Schlanbusch, Henrik (overingeniør)

Tilknyttede forskere

- Cordova, Veronica (Institutt for medievitenskap, Universitetet i Bergen)
- Davidsen, Pål (Institutt for informasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen)
- Mørch, Anders (Institutt for informasjonsvitenskap, Universitet i Bergen og InterMedia, Universitetet i Oslo)
- Bjørnar Tessem (Institutt for informasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen)

Post Doc

- Chen, Weiqin (Institutt for informasjonsvitenskap)

Stipendiater

- Andreassen, Eskil (Institutt for informasjonsvitenskap)
- Guribye, Frode (Institutt for informasjonsvitenskap)
- Klevjer, Rune (Institutt for medievitenskap)
- Netteland, Grete (Institutt for informasjonsvitenskap)
- Rysjedal, Kurt (Institutt for informasjonsvitenskap)
- Skartveit, Hanne-Lovise (Institutt for medievitenskap)
- Viste, Magnhild (Institutt for informasjonsvitenskap)

Hovedfagsstudenter

- Andersen, Kristin
- Arntzen, Mona
- Dale, Arngeir
- Dolonen, Jan
- Dragsnes, Steinar
- Gjellesvik, Henning
- Høyland, Ane
- Jondal, Silje
- Kvalø, Sondre Eikanger
- Kyvik, Geir
- Lian, Therese
- Mjestad, Stig
- Omhdal, Karianne
- Roness, Trine Elise
- Sevik, Kristine
- Skjerven, Anne Marie
- Underhaug, Hege
- Wake, Jo Dugstad

Gjesteforskere

- Koschmann, Timothy (Southern Illinois University, Department of Medical Education), 04.02.–06.02.
- Xu, Maoyun (Xinyu College, Foreign Language Department), sept. 2002.–juni. 2003.

Økonomi

InterMedia hadde i 2002 en total omsetning på 4,8 millioner.

Prosjekter

Adapt-It

ADAPT-IT er et europeisk prosjekt med mål om å utvikle en metode og et databasert verktøy for undervisning innen komplekse domener. Systemet skal bestå av tre moduler:

- CORE er en modul som støtter undervisningsdesigneren i å analysere et komplekst domene og utvikle øvingsoppgaver for dette.
- TASKi er basert på modulen for kunstig intelligens-algoritme og skal kunne velge øvingsoppgaver som er tilpasset den enkelte students ferdigheter.
- EVAL er den siste modulen, og brukes til å evaluere et undervisningsprosjekt.

Foruten InterMedia, Universitetet i Bergen, er de andre deltakerne i prosjektet: National Aerospace Laboratory (NLR) i Nederland, SevenMountains Software i Bergen, PIAGGIO i Italia, EURO-CONTROL i Belgia, Open University i Nederland og Swedish Air Traffic Services Academy (SATSA).

I 2002 ble Adapt-it programvaren videreutviklet og delvis ferdigstilt. De tre modulene CORE, TASKi og EVAL ble demonstrert for brukere og funnet effektive til undervisningsdesign på grunn av at de førte til mer strukturerte måter å jobbe på.

InterMedia hadde ansvaret for WP4 som var implementeringen av kravspesifikasjonen gitt av Open University of the Netherlands. I tillegg hadde InterMedia ansvaret for WP7 som var revisjon av programvare og pedagogisk metode.

På grunnlag av Adapt-IT prosjektet, ble selskapet eNOVATE stiftet 31.12.02. Selskapet skal videreutvikle og kommersialisere programvaren som har blitt utviklet i prosjektet.

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

Web-referanse:

www.adaptit.org

CD-ROM: Cinema, Nation and Identity in Latin America

Målet er å gi en oversikt over latin-amerikansk film og dets forhold til regionens historie knyttet til revolusjonene på 1900-tallet (Mexico 1910, Bolivia 1952, Cuba 1958 og Nicaragua 1979). CD'en vil inneholde flere film- og musikkklipp, bilder og utdrag fra aviser. CD'en er organisert rundt intervjuer med filmskapere og historikere, i tillegg til komparative analyser av filmenes representasjon og nasjonale diskurs.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Veronica Cordova, Institutt for medievitenskap

Collogatories

Prosjektet tar for seg å undersøke bruken av weblogger (weblogs) i undervisning. Forprosjekt skal resultere i en større søknad til ITU.

(se <http://submission.intermedia.uib.no/movable/collogatories/>)

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

DoCTA-NSS

DoCTA (Design and use of Collaborative Telelearning Artefacts) er et tverrfaglig forskningsprosjekt med mål om å utvikle teoretiske perspektiver på design og bruk av verktøy i fjernundervisning. Prosjektet er finansiert av KUFs ITU-program. Deltakerne er InterMedia, Universitetet i Bergen, Psykologisk fakultet, Universitetet i Bergen, InterMedia, Universitetet i Oslo, og Telenor (FoU).

I September 2002 ble det andre genetikk-scenariet satt i gang. Dette bygger på de erfaringer som ble gjort ved det første scenariet. Vi bestemte oss for å beholde genteknologi som tema, hvorpå elevene nå skulle utforske både vitenskapelige og etiske aspekter av de tre ulike temaene: (1) kloning, (2) genmodifisert mat og, (3) gentesting. Gruppen som jobbet med pedagogiske agenter bestemte seg for å fortsette bruken av FLE3 som det teknologiske støtteverktøyet. Det ble videre bestemt å utvikle en agent for å støtte lærerne i å bedre kunne ha en oversikt i hva som skjedde innen FLE3 og for bedre å kunne veilede og bestemme de ulike gruppeøvelsene. To 10. klasser, en fra Bergen og en fra Oslo, ble delt inn i lokale grupper. Hver av de lokale gruppene i Bergen var forbundet med en

lokal gruppe i Oslo. Denne forbindelsen ble kalt komponert/sammensatt gruppe.

Foreløpige analyser viser følgende trender:

- 1) Vi finner tendenser til det samme som i PISA undersøkelsen (Lie et al) i form av at elevene ikke har utviklet gode nok læringsstrategier. I møte med ny bruk av ulike IKT-verktøy er det å forvente at elevene trenger tid og opplæring før deres læringsstrategier her blir effektive.
- 2) Elevene har få problemer knyttet til den praktiske bruken av ulike IKT-verktøy så lenge program og nettverk fungerer som de skal.
- 3) Læreren er helt avgjørende for å støtte, stimulere og motivere elevene og for å skape integrasjon mellom tidligere kunnskap og oppgavene i DoCTA prosjektet. Lærerens betydning som en del av kunnskapsintegrasjoner er blant det best dokumenterte i internasjonal forskning.
- 4) Elever og lærere har en tendens til å legge mer vekt på oppgaveløsning enn på de begreper som skal læres for å utvikle kunnskap innen gitte domener. Dette er et viktig område for videre forskning.

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

Web-referanse: www.ifl.uib.no/docta/

E-Culture Net

Dette er et EU prosjekt ved Intermedia. Vi fikk midler fra EUs 5. rammeprogram for å lage en NoE – (Network of Excellence) søknad til 6. rammeprogram. Nettverket jobber med ulike former for e-kultur innen kultursektoren.

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

E-LEN – A network of e-learning centers

InterMedia er samarbeidspartner for dette EU-prosjektet ved UiB.

Prosjektleder: Førstekonsulent Rune Baggetun

E-læring på arbeidsplassen

Prosjektet ser på IKT-basert læring på arbeidsplassen, hvorfor denne type læring tas i bruk, hvordan den brukes og hvordan den blir implementert.

Fokus er rettet mot kritiske suksessfaktorer ved implementasjonen, både knyttet til organisering, teknologi og pedagogikk. Utgangspunktet for arbeidet er implementasjonen av e-læring på Telenor Fornebu som gikk fra november 2001 og til august 2002.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Grete Netteland

FLE3

A pedagogical agent, FLE3, har blitt designet for DoCTA-NSS. Grunnleggende funksjonalitet og brukergrensesnitt har blitt implementert.

Prosjektleder: Postdoc Weiqin Chen

Ideels

Ideels er et utviklingsprosjekt finansiert av Socrates. Prosjektet skal se på bruk av vev-baserte løsninger i utforming av læringsmiljøer og pågår fra februar 2001 til februar 2002. Ved InterMedia har Lill-Harriet Simonsen jobbet med en evalueringsrapport frem til september 2001. Andre institusjoner som har deltatt er Universitetet i Bremen, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Universidad Politécnica de Valencia og Universitetet i Nice.

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

Web-referanse:

www.intermedia.uib.no/prosjekter/?id=5

IKT-mediert læring på arbeidsplassen

Prosjektet baserer seg på datainnsamling fra Telenor Fornebu, hvor feltarbeid over en periode på ni måneder har blitt utført. Fokus ligger på hvordan IKT blir brukt til i organiseringen av opplæring i forbindelse med innflytting til den nye arbeidsplassen på Fornebu. I tillegg fokuseres det på hvordan læring og kunnskap representeres i e-læringssystemet og hvordan disse blir brukt og oppfattet av de ansatte i bedriften.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Frode Guribye

Lek og mediering. Ideologi i dataspill

Prosjektet vil undersøke ideologiformidling i dataspill innenfor sjangerne action og strategi. Disse spillsjangerne gir oss en modell av et verdenssys-

tem som vi kan leke i, vanligvis i kombinasjon med et tradisjonelt narrativt fiksjonsunivers. Hvordan kan vi konseptualisere og analysere disse leketøy-ideologiene og hva er deres retoriske status? Er ideologi i dataspill alltid en parodi? På hvilken måte og i hvilken grad er strategi- og actionspill åpne og ubestemte som populærkulturelle og ideologiske produkter? Prosjektet vil forsøke å kartlegge ulike estetiske dimensjoner ved denne type lek og problematisere hvilke ideologiske implikasjoner som ligger i samspillet mellom dem. Til grunn for at nettopp action- og strategispill er valgt, ligger en antakelse om at disse sjangerne er paradigmatisk uttrykk for datamaskinen som medieteknologi. Dette er en teknologi som legger opp til en responsiv (eller performativ) og prosedyrebasert representasjon av verden. Analysen av utvalgte spill vil søke å finne spill- og sjangerspesifikke ideologiske relasjoner mellom det spektakulære, simuleringen, fiksjonsuniverset og ludologisk struktur.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Rune Klevjer, Institutt for medievitenskap

Web-referanse:

www.uib.no/people/smkrk

Memories of the Old Man's Son

«Memories of the Old Man's Son» er en subjektiv dokumentar som handler om forskerens minner om far, mor og hjemlandet Panama. Minnene dreier seg om farens slag og dårlige helse og er strukturert etter morens brev. Disse minnene, sammen med en personlig og kunstnerisk forteller-måte, bygger opp puslespillet i historien. Historien hopper frem og tilbake i minnernes tid og rom gjennom 8 mm film, fotografier, gåter, dikt, brev og nåtidig video av steder som er knyttet til minnene. Memories of the Old Man's Son (Memorias del hijo del viejo) viser hvordan det er å vokse opp i et lite, okkupert, latin-amerikansk land i skyggen av væpnede amerikanske og latin-amerikanske styrker. Prosjektet er del av InterMedias Interaktive Dokumenter og går fra september 2001 til juni 2002.

Prosjektleder: Enrique Carlos Rios, Institutt for medievitenskap

NewMedia Announcements

Daglig oppdatert e-posttjenete for forskning, artikkelutlysning og prosjektutlysning innen feltet «Nye media». Listen har 250 er medlem.

Prosjektledere: Forsker Adrian Miles

Nordic Interactive

Nordic Interactive startet i januar 2001 og InterMedia fikk midler fra KUF for finansiering av deltakelsen i nettverket. I 2002 gav UFD oss nye midler som nok en gang stimulerte til forskning, utvikling og utdanning innen feltet interaktiv digital teknologi og samarbeid med de andre nordiske landene.

Nordic Interactive er et nettverkssamfunn og har som mål å få næringslivet i dialog med forsknings-, utviklings- og utdanningsmiljøene ved å finne lenker mellom planlagte og allerede pågående prosjekter, programmer og aktiviteter.

InterMedia har fått flere kontakter gjennom Nordic Interactive. Dette og støtten fra UFD muliggjorde bl.a. at Adrian Miles kunne invitere til en workshop om Nordic Interactive Cinema i oktober 2002. Her var det representanter fra Den Norske filmskole, InterMedia i Oslo, Universitetet for Kunst og Design i Helsinki, Linköping Universitet og Telenor.

On-line Digital Museum on Latin American Popular Cultures

Museer i Latin-Amerika har ikke klart å fange den raskt skiftende populærkulturen. Dette skyldes delvis deres tradisjonelle bånd til den statlige kampen om å skape en kulturell identitet bygget på høykulturen. Multimedia kan rekonstruere kontekstuelle miljøer der elementer blir formidlet gjennom video og plassert i en bredere kontekst slik at analyse og fortolkning kan bli foretatt ved hjelp av hypertekst, lyd og bilder. De ikke-lineære kapasitetene som mediet gir tilgang på, åpner mulighetene for å eksperimentere med ulike kulturers oppfattelse av tid og rom. Mediet gir videre muligheter til å skape en eksperimentell læring når det gjelder ulike kulturers grammatikk. Det finnes en rekke eksempler på populærkultur i Latin-Amerika: karnevalsparader, telenovelas (såpeoperaer), folke- og kommersiell musikk som salsa eller tango, magitro og nåtidige helgener, muntlige historier og tradisjonelt håndtverk tilpasset dagens krav uten å miste den sym-

bolske konteksten. På lengre sikt er målet med prosjektet å lage en multimedia/on-line database bestående av ulike populærkulturelle manifestasjoner. Prototypen for prosjektet utforsker den årlige Alasitasfesten i byen La Paz i Bolivia.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Veronica Cordova, Institutt for medievitenskap

SMAFE – Meta Analysis Film Engine

SMAFE er en nettbasert analysemotor som forenkler dybdeanalyser av film. SMAFE tillater brukeren å definere bestemte søkekriterier i en utvalgt filmsekvens, slik at klippene som oppfyller kriteriene blir vist i rekkefølge. Dette redskapet er spesielt utviklet for film- og mediestudier, men kan også være nyttig for alle som driver med detaljerte analyser av tidsbaserte medier. SMAFE er en del av MAT-prosjektet. Det er et ett årig prosjekt fra august 2001 til august 2002. Deltakerene er InterMedia, RMIT i Australia og National Research Institute for Mathematics and Computer Science i Nederland.

SMAFE gjennomgikk betydelig utvikling og testing i 2002. Videostreaming-maskinen ble oppjustert med ny hardware og software. Innholdet ble justert og endret for å passe til MPEG 4 på basis av å være et åpent audiovisuelt format. Videre testing ble utført for å optimalisere dataverdier for bruk på Internett og bredbånd. Annoteringsmaskinen ble videre omgjort for å kunne utføre tekstlig annotering av bilder. Maskinen ble omgjort for å kunne huse all denne teksten.

En doktorgradsstudent fra RMIT-universitetet, Craig Bellamy, brukte en prototypversjon av SMAFE for å utvikle en online-dokumentasjon og et ikke-fiksjons-analysesystem. Dette ble inkludert i det endelige doktorgradsprosjektet.

SMAFE ble presentert ved konferansen *Digital Resources in the Humanities* (University of Edinburgh) avholdt av den Australske og New Zealandske sammenslutning for medialærere.

Prosjektleder: Forsker Adrian Miles

SEUSSIS – Survey of European Universities Skills for ICT for Staff and Students

SEUSSIS er et prosjekt finansiert av EU under EUs SOKRATES-program. Sammen med seks

andre EU-universiteter tar prosjektet sikte på å undersøke IKT-kompetansen til nye og uteksaminerte førstegradsstudenter ved de deltakende universitetene. Videre vil vi samarbeide med ledende personale i styrende organer om å fastslå hvilken IKT-kompetanse universitetene forventer at nye studenter tar med seg inn, samt kompetansen de forventer at uteksaminerte studenter skal ta med seg ut. I denne forbindelse vil også de respektive IKT-strategiene bli studert/undersøkt. I tillegg vil vi gjennom intervju med lokale store og mellomstore bedrifter kartlegge hvilke IKT-kunnskaper de forventer hos sine nyansatte fra Universitetet i Bergen.

Resultatene av denne undersøkelsen vil til slutt bli rapportert tilbake til de deltakende institusjonene i en workshop hvor sentralt personell fra alle de deltakende universitetene vil delta. Her vil konsekvensene og anvendbarheten av de resultatene vi kommer frem til bli drøftet for å hjelpe de deltakende universitetene å utvikle en bedre IKT-kompetansestrategi for sine studenter og ansatte.

I sommer, ved et tredagers planleggingsmøte i Pavia, Italia, ble det bestemt at InterMedia skulle ha ansvaret for bl.a. vevsidene. Det ble også besluttet hvilke verktøy som skulle brukes. Valget falt på TeamWave Workplace, og InterMedia fikk ansvaret også for denne serveren. Videre har det blitt jobbet med metodologiske avklaringer. Dette gjelder i hovedsak i forhold til datainnsamling. Siden alle de deltakende landene har ulike metoder vil en viktig del av prosjektet være å dokumentere disse grundig.

Prosjektleder: Forskningsleder Barbara Wasson

Web-referanse:

www.intermedia.uib.no/seusiss/

Skapende yrkesutøvelse – Helhetlig læring i et fremtidsperspektiv

InterMedia hjelper til og legger til rette for IKT i dette prosjektet som er et kurs for folk innen skapende yrker.

Prosjektansvarlig ved InterMedia: Førstekonsulent Rune Baggetun

Web-referanse: www.skapende.no

Structure and Regulation of Interaction in Collaborative Telelearning

Innen forskningsfeltet samarbeidslæring har det blitt hevdet at det er typer av interaksjon som virker mer relatert til læringsbetingelser enn andre former for interaksjon. Dette innebærer at man kan støtte distribuert samarbeidslæring ved å øke sannsynligheten for at slike interaksjonsformer vil oppstå. I dette prosjektet vil vi utforske hvilken rolle strukturer og reguleringer kan ha for dette formålet, og finne ut hvordan dette kan bli brukt som et redskap for å oppnå fruktbar interaksjon. Med struktur menes både føringer som ligger innebygget i den pedagogiske tilnærmingen og struktur som ligger i selve kommunikasjonsmediet. Begrepet regulering henviser til lærerens innflytelse på interaksjonen. Vi vil også undersøke hvordan behovet for struktur og regulering varierer i løpet av de ulike fasene av læringsprosessen. Dette prosjektet er relatert til DoCTA-NSS, og data har blitt samlet inn i forbindelse med et feltforsøk i dette prosjektet. Vi er nå inne i en fase hvor vi analyserer dataene fra dette feltforsøket. Prosjektet skal pågå fra januar 2001 til desember 2004.

Prosjektleder: Doktorgradsstipendiat Kurt Rysjedal

The Searchers: A Visual Reading

The Searchers er et praktisk forskningsprosjekt som består av en kritisk lesning av John Fords klassiske western «The Searchers» (1956). Essayet vil bestå av en kombinasjon av stillbilder og videoklipp, og skal analysere filmen gjennom en kontekstuell collage av bilder og sekvenser. The Searcher er del av MAT-prosjektet og pågår fra mai 2001 til februar 2002. Deltakere i prosjektet er RMIT i Australia og InterMedia, Universitetet i Bergen.

Prosjektleder: Forsker Adrian Miles

VOCS – Visualization of Complex Systems

VOCS er et samarbeidsprosjekt mellom InterMedia, Institutt for medievitenskap, Institutt for informasjonsvitenskap og Powersim Software AS. Powersim Software er et konsultentselskap som utvikler software til simuleringsmodeller, basert på prinsipper for systemdynamikk. Systemdynamikk er en metode for å studere og behandle komplekse tilbakemeldingssystemer, slike man finner i økonomiske, sosiale og økologiske kontekster. Systemdy-

namikk undersøker forholdet mellom ulike variabler i et system og hvordan problemadferd kan bli forstått og forutsett ved å utforske et systems underliggende struktur. VOCS' mål er å utvikle software til simuleringsmodeller, som simuleringspill, der sammenhengen mellom struktur og adferd kan bli visualisert gjennom bruk av animasjon eller video. Hanne-Lovise Skartveit (doktorgradsstipendiat) og Magnhild Viste (doktorgradsstipendiat) har jobbet med prosjektet fra InterMedia, Universitetet i Bergen, mens Kate Goodnow (forsker) og Pål Davidsen (forsker) er representanter fra henholdsvis Institutt for medievitenskap og Institutt for informasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen. Fire masterstudenter deltar også i prosjektarbeidet.

Da Powersim AS gikk konkurs i november 2002 ble de to stipendiatstillingene overført til det Samfunnsvitenskapelige Fakultet, Universitetet i Bergen. Powersim (nå Powersim Software AS) startet opp igjen kort tid etter konkursen.

I 2002 er det utviklet to prototyper på interaktive læremiljøer hvor animasjon og video visualiserer en underliggende systemdynamisk modell. Den ene prototypen simulerer forvaltningsproblemstillinger fra byen Quito i Equador. Hanne-Lovise Skartveit mottok Meltzermidler til feltarbeid i Equador for å gjøre research og filmopptak. Dette prosjektet ble presentert med paper på UNESCO's World Heritage konferanse i Mexico City, November 2002.

Rent praktisk i forhold til prosjektet stiller InterMedia til disposisjon to stipendiatarbeidsplasser.

Prosjektleder: Professor Pål Davidsen, Institutt for informasjonsvitenskap

«Vog: Tears» Poems That Go Spring

Dette er en prosjektfremstilling av en serie med små interaktive videoarbeider (video blog::vog). Hver kjennetegnes av:

- interaktivitet
- passende varighet
- ny oppfatning av vår forestilling av video

Prosjektleder: Forsker Adrian Miles

Web-referanse:

<http://www.poemsthatgo.com/gallery/spring2002/adrianmiles/index.html>

Hovedfagsprosjekter

InterMedia, Universitetet i Bergen, har en sterk tilknytning til de to instituttene Institutt for informasjonsvitenskap og Institutt for medievitenskap. De vitenskapelige ansatte har også sin bakgrunn fra og tilknytning til disse instituttene, noe som medfører at studentene som blir veiledet av ansatte ved InterMedia får et forhold til senteret. Flere av studentene har også lese-/pc-plassen sin ved senteret og hovedfagsprosjektene har på ulike måter tilknytning til flere av de pågående forskningsprosjektene. På denne måten ansees hovedfagsprosjektene å være et viktig bidrag til den forskningsproduksjonen som finner sted ved InterMedia, Universitetet i Bergen.

InterFarm

Prosjektet InterFarm er kommet i gang som et samarbeid mellom Einar Solheim på Institutt for farmakologi og Barbara Wasson. Rent praktisk utføres prosjektet av hovedfagsstudentene Sondre Eikanger Kvalø og Mona Elise Arntzen. InterFarm er et samarbeidsprosjekt der internett skal brukes som medium for å få kunnskap innen farmakologi. Prosjektets mål er å lage en prototype for et nettbasert læringsprogram i farmakologi, samt å evaluere programmets nytteverdi.

DoCTA-NSS

Trine Elise Roness har deltatt ved /genetikk/scenarioet ved Sangotna skole i Bergen (10.–26. september), hvor hun gjorde en etnografisk studie av en av gruppene i klassen. Studiet omfatter en interaksjonsanalyse av den lokale gruppens aktiviteter basert på direkte observasjon, video- og screen-camera-opptak og intervju med elevene i gruppen. Foreløpig analyse av datamateriale tyder på at svært lite samarbeid og kunnskapsbygging finner sted mellom elevene i gruppen. Det er også fremtredende at elevene innhenter informasjon ved hjelp av fagbøker og leksikon i papirform fremfor nettressursene som er tilgjengelige i webportalen. I den videre analysen vil hun belyse denne aktiviteten nærmere samt forsøke å gjøre rede for hvorfor elevene ikke jobber slik det er tilsiktet i prosjektet.

Juridisk Utdanning

Pågår fra oktober 2000 til juni 2002. Deltakere er Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.

ITU-evalueringssprosjekt for digitale læremidler i Samfunnslære VK1

Læringscenteret inngikk våren 2001 kontrakt med Aschehoug, Cappelen og Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste om utvikling og produksjon av digitale læremidler for Samfunnslære, VK1. De digitale læremidlene skal fremme bruk av IKT i undervisning og læring og er gratis tilgjengelig for alle elever og lærere i Norge i to år fra 1.9.2001. Læremidlene skal supplere eller erstatte den tradisjonelle læreboka. Tiltaket med gratis digitale læremidler er organisert som et prøveprosjekt og evalueres fortløpende av Forsknings og kompetansenettverket for IT i utdanning, ITU.

Arngjeir Berge er med på å evaluere det digitale læremiddelet S-vev utviklet av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste for Samfunnslære i videregående skole VK1. Han ser på hva S-vev tilbyr av aktivitet og hvordan det faktisk blir brukt.

Matador

Stig Mjelstad skriver hovedfagsoppgave om Matador, en prototype/applikasjon i sjangeren distribuert 3D og utviklet av Telenor FoU. Hensikten er å gi mulighet for stedsuavhengig samarbeid gjennom bruk av datamaskiner og Internett. Målet er å samarbeide for å redde en virtuell pasient. Pasienten har skader som teamet bør diagnostisere og behandle. Dette foregår i den akutte fasen, rett etter mottak på sykehuset.

Våren 2002 avholdt forskningsprosjektet et feltforsøk der medisinstudenter samt 'ekte' leger og sykepleiere ble gruppert i team i Norge og Sverige.

Videoopptak og loggfiler danner basis for analysen av materialet, og distribuert kognisjon slik Hutchins (1995) skisserer har dannet modell for det teoretiske grepet.

Rabilda

Pågår fra oktober 2000 til juni 2002. Deltakere er Institutt for radiologi, Universitetet i Bergen.

Radiology Education on the Web

Pågår fra januar 2001 til juni 2002. Deltakere er Institutt for radiologi, Universitetet i Bergen.

Egne avholdte seminarer og foredrag

Manovich, Lev forelesning

InterMedia, i samarbeid med Institutt for humanistisk informatikk og Institutt for medievitenskap, var vertskap for en åpen forelesning av Professor Lev Manovich (University of California, San Diego). Tema for forelesningen var «Kulturell Software» og ble fulgt av ca. 100 ansatte og studenter fra UiB og Bergen Kunsthøgskole. Professor Manovich er internasjonalt en meget kjent figur innen nymediafeltet. Det var Adrian Miles som initierte denne forelesningen.

Nordic Interactive Cinema Workshop

I oktober 2002 var InterMedia vertskap for et to-dagers seminar om interaktiv film. Tilstede var forskere fra Den norske filmskole, InterMedia ved Universitetet i Oslo, Universitetet for kunst og design i Helsinki, Universitetet i Linköping og Telenor. Seminaret skulle ta for seg mulighetene for å etablere et regionalt senter eller paraplyorganisasjon som er fokusert på utviklingen av forskning på interaktiv film med forbindelser til industri, forskning, praksis og undervisning.

Utfallet ble en enighet om å utvikle et katalogsøk med interaktive filmutøvere, et internasjonalt elektronisk tidsskrift, samt etableringen av en regional/internasjonal konferanse og utstilling av interaktive filmarbeider i Linköping i 2004.

Seminaret var initiert av Adrian Miles.

Deltakelse på eksterne konferanser, seminarer o.l

Andreassen Eskil Flognfeldt:

- Doktorgradsseminar i vitenskapsteori, Voss, 15.–19. april.

- Deltakelse på ISCRAT02-konferansen The 5th Congress of the International Society for Cultural Research and Activity Theory, Amsterdam, 18.–22. juni.

Andersen, Kristin:

- Deltakelse ved «E-learn 2002» World conference on E-learning in Corporate Government Healthcare & Higher Education i Montreal, Canada, 15.–19. oktober.

Baggetun, Rune:

- Deltakelse ved CIRCLE Summer school at Carnegie Mellon University, Pittsburgh, USA.

Berge, Arneir:

- Deltakelse ved Norsk konferanse om utdanning og læring (NKUL 2002) i Trondheim, 2.–4. mai.
- Deltakelse ved ITU-konferansen 2002:2GO Pedagogisk mobilitet, Oslo, 17.–18. oktober.

Chen, Weiqin:

- IASTED International Symposium on Artificial Intelligence and Applications. 18.–21. februar. Innsbruck, Austria.
- ITS International Conference on Intelligent Tutoring Systems, Biarritz, France, 2.–7. juni.
- IWMTE International Workshop on Mobile Technology in Education, Växjö, Sweden, 29.–30. august.
- CIA International Workshop on Cooperative Information Agents, Madrid, Spain, 18.–20. september.
- ICCE International Conference on Computers in Education. Tutorial: W. Chen, A. Mørch and B. Wasson. Pedagogical agent design for distributed collaborative learning. Paper: W. Chen. Web Services – What do they mean to Web-based education? Auckland, New Zealand, 3.–6. desember.

Guribye, Frode:

- Deltakelse på ISCRAT02-konferansen The 5th Congress of the International Society for Cultural Research and Activity Theory, Amsterdam, 18.–22. juni.

Hansen, Cecilie:

- Online Learning, London, 5.–6. mars.
- SKIKT – Research Programme on Social & Cultural Preconditions for ICT. NFR, UiO, Oslo, 8. april.

- How to Write a Competitive Proposal for Framework 6, UiB, Bergen, 3. september.
- Third seminar in the seminar series on Childhood – Agency, Culture, Society, Media, Technology, Consumption. Oslo, 2.–3. desember.

Klevjer, Rune:

- Presentasjon ved Computer Games and Digital Cultures. «In defence of cutscenes». Tampere, 8.–10. juni.

Miles, Adrian:

- MelbourneDAC2003 digital arts and culture conference [<http://hypertext.rmit.edu.au/dac/>] *Interactive desktop video developer [<http://hypertext.rmit.edu.au/vog/>] *Hypertext rmit [<http://hypertext.rmit.edu.au>] *InterMedia:UiB. University of Bergen [<http://www.intermedia.uib.no>].
- Association of Internet Researchers Annual Conference. Maastricht.
- In October 2002 presented a paper at the annual AoIR conference. The paper «Videoécriture: Interactive Video Vernaculars» detailed recent projects and theoretical work undertaken in interactive video at InterMedia Bergen.
- Digital Resources in the Humanities, University of Edinburgh.
- In September 2002 presented a paper at the annual DRH conference. The paper «Searching for Contexts: Cinema and Computing» detailed InterMedia Bergen's «SMIL Analysis Film Engine».
- Cameo: Annual Australian and New Zealand Association of Media Teachers Conference. 2002. My paper «Videoécriture: Desktop Vernaculars for Interactive Video».

Mjeldstad, Stig:

- Poster presentert ved Trauma Care 2002. Romundstad, L., Halvorsrud, R., Brinchmann-Hansen, Å., Hedman, L., Mjeldstad, S., & Pillgram-Larsen, J. (2002). MATADOR – a virtual reality simulator for emergency medicine. Stavanger, Norge.

Roness, Trine Elise:

- Deltakelse ved *E-learn 2002* World conference on E-learning in Corporate Government Healthcare & Higher Education i Montreal, Canada, 15.–19. oktober.

Rysjedal, Kurt:

- CSCL 2002, Boulder, Colorado, USA, 7.–11. januar.
- Doktorgradseminar i vitenskapsteori, Voss, 15.–19. april.

Wasson, Barbara:

- Online Learning 2002 Europe, London, 5.–6. mars.
- Deltakelse på ISCRAT02-konferansen The 5th Congress of the International Society for Cultural Research and Activity Theory, Amsterdam, 18.–22. juni.
- WMTE International Workshop on Mobile Technology in Education, Växjö, Sverige, 29.–30. august.
- Deltakelse ved «E-learn 2002» World conference on E-learning in Corporate Government Healthcare & Higher Education i Montreal, Canada, 15.–19. oktober.
- Coimbra Group e-Learning Workshop, Barcelona, Spania, 13.–15. november.

- Professional Development Workshops : «MPEG 4 Video and Audio Standards». Workshop for staff, School of Applied Communication, RMIT University. Foreleser og ansvarlig: Adrian Miles.
- Professional Development Workshops: «Educational Blogs and Process Based Learning.» Workshop for staff, School of Applied Communication, RMIT University. Foreleser og ansvarlig: Adrian Miles.
- KeyNote Speaker, Danish Research Programme on Learning at Work, Workshop, Copenhagen, January 2003. Foreleser: Barbara Wasson.
- Guest Lecture in IV351: Collaborative Learning in Virtual Enironments: No Problem? Foreleser: Barbara Wasson.
- Guest Lecture in Danish Masters in ICT and Learning: Collaborative Learning in Virtual Environments: No Problem? Foreleser: Barbara Wasson.
- INFO131 – introduksjonskurs i Javaprogrammering. Foreleser: Henrik Schlanbusch.

Undervisning

- Undervist i INFO 131 ved Institutt for informasjonsvitenskap. Foreleser: Steinar Dragsnes.
- Undervist i nye medier ved Institutt for medievitenskap, hovedfagkurs. Foreleser: Rune Klevjer.
- Undervist i INFO 281, kunstig intelligens. Foreleser: Weiqin Chen.
- Undervist i IV352: Samtidige og historiske perspektiver på pedagogisk informasjonsteknologi ved Institutt for Informasjonsvitenskap. Foreleser og seminarleder: Kurt Rysjedal.
- Undervist som gjesteforeleser på ITUs workshop 3. juni for hovedfagsstudenter, Bergen. Foreleser: Kurt Rysjedal.
- «Hypertext Theory and Practice.» School of Applied Communication, RMIT University. Foreleser: Adrian Miles.
- «Deleuze and Cinema.» Honours seminar, School of Applied Communication, RMIT University. Foreleser: Adrian Miles
- Professional Development Workshops : «Conference Paper Workshop: A Process Based Collaborative Strategy.» Workshop series for graduate students of InterMedia, University of Bergen. Foreleser og ansvarlig: Adrian Miles.

Publikasjoner

- Baggetun, R. & Mørch, A. (2002). Resources for Coordination in Collaborative Telelearning. In G. Stahl (Ed.) *Proceedings of CSCL 2002, Computer Support for Collaborative Learning: Foundations for a CSCL Community*, pp. 658–659, Boulder Colorado.
- Baggetun, R. (2002). *Coordination work in collaborative telelearning*. Masters dissertation (hovedfag), Department of Information Science, University of Bergen, Norway.
- Chen, W. and B. Wasson. Coordinating Collaborative Knowledge Building. I Hamza, M. H. (Eds.), *Proc. of the LASTED Symposium on Artificial Intelligence and Applications 2002*. ACTA Press, pp 436–441.
- Chen, W. and B. Wasson. *An Instructional Assistant Agent for Distributed Collaborative Learning*. Lecture Notes in Computer Science. 2362. pp 609–618.

- Chen, Weiqin & Wasson, Barbara (2002). An Instructional Assistant Agent for Distributed Collaborative Learning. I: Cerri, S.; Gouardères, G. og Paraguaçu, F., red. *Intelligent Tutoring Systems*, p. 609–618. Lecture Notes on Computer Science, Springer-Verlag.
- Chen, Weiqin; Mørch, Anders & Wasson, Barbara (2002). Pedagogical Agents Design in Distributed Collaborative Learning. In: Mizoguchi, Riichiro; Lewis, Robert; Akahori, Kanji; Kinsluk, og Kemp, Ray (Eds.). *Proceedings International Conference on Computers in Education (ICCE)*.
- Chen, Weiqin & Wasson, Barbara (2002). Coordinating Collaborative Knowledge Building. In : Hamza, M., red. *Applied Informatics – Artificial Intelligence and Applications*. Applied Informatics, Calgary, Canada: ACTA Press; s. 436–441 IASTED International Symposium on Artificial Intelligence and Applications. Innsbruck, Østerrike.
- Dragsnes, S., Chen, W. & Baggetun, R. (2002). A Design Approach for Agents in Distributed Work and Learning Environments. *International Conference on Computers in Education (ICCE)*. Auckland, New Zealand, 3.–6. desember.
- Guribye, Frode, Andreassen, Eskil F. og Wasson, Barbara. Activity Theory and Empirical Grounding in Research on Distributed Collaborative Learning. I: van Oers, B.; Wardekker, W.; Blom, S.; Elbers, E.; Pompert, B. og van der Veer, R., red. *Dealing with Diversity. The 5th congress of the International Society of Cultural Research and Activity Theory*. Amsterdam, Nederland, s. 75.
- Guribye, F. & Wasson, B. (2002). The ethnography of distributed collaborative learning. In G. Stahl (Ed.) *Proceedings of CSCL 2002, Computer Support for Collaborative Learning: Foundations for a CSCL Community*, pp. 637–638, Lawrence Erlbaum.
- Klevjer, Rune: In defence of cutscenes, i *Computer Games and Digital Cultures – Conference Proceedings*, Tampere, Tampere University Press, 2002.
- Lindström, B., Ludvigsen, S. & Wasson, B. (2002). Computerised tools in new learning practices: the diversity of conditions of learning. Symposium of 4 papers, presented at the 5th ISCRAT congress, Amsterdam.
- Miles, Adrian, and Mark Amerika. *Practice-Based Research, Digital Art and Problem-Based Learning: A Dialogue*. Leonardo Electronic Almanac 10.7 (2002).
- Lindström, B., Ludvigsen, S. & Wasson, B. (2002). Computerised tools in new learning practices: the diversity of conditions of learning. Symposium of 4 papers, presented at the 5th ISCRAT congress, Amsterdam.

Verv

Andreassen, Eskil Flognfeldt:

- Instituttstyremedlem, Institutt for Informasjonsvitenskap.

Hansen, Cecilie:

- Vararepresentant for ansatte i styret for Aksis, Unifob

Miles, Adrian:

- Leder av symposiet: I Link Therefore I Am: Digital Multiliteracies. Royal Melbourne Institute of Technology.
- Akademisk leder for the 5th International Digital Arts and Culture Conference, MelbourneDAC. Holdes i Melbourne i mai 2003.
- Initiativtaker for the Nordic Interactive Cinema Network Holdt av InterMedia, Universitetet i Bergen, oktober.
- Vertskap for Professor Lev Manovich (UC San Diego) InterMedia, UiB.
- Vertskap for Visiting Research Fellow, Professor Mark Amerika. School of Applied Communication, RMIT, januar–mai.

Refereed conference papers:

- I Link Therefore I Am: Digital Multiliteracies, april 2002. «Desktop Multiliteracies.» Royal Melbourne Institute of Technology.
- Cameo: Annual Australian and New Zealand Association of Media Teachers Conference. 2002. «Videoécriture: Desktop Vernaculars for Interactive Video.» University of Canberra.

- Digital Resources in the Humanities Annual Conference. «Searching for Contexts: Cinema and Computing» University of Edinburgh, september.
- Association of Internet Researchers Third Annual Conference. «Videoécriture: Interactive Video Vernaculars.» Maastricht, oktober.

Invitasjoner:

- Invitert til å nominere Executive Committee of the Association of Computing Humanities. (International academic organisation.)

Editorial Board memberships:

- Medlem av Editorial Board of Inflect, Journal of New Writing, University of Canberra, Australia.
- Medlem av Editorial Board of Text Technology, McMaster University, Canada.
- Medlem av Editorial Board of Postmodern Culture, Johns Hopkins University Press.

Conference Committee memberships:

- Medlem av programkomitéen for 13th Annual ACM Hypertext Conference (College Park, USA.)
- Medlem av Review Committee, 2002 Association and Computing. Humanities/Association of Literary and Linguistic Computing Annual Conference (New York, USA).

Wasson, Barbara:

- Conference Chair: International Conference on Computer Supported Collaborative Learning, våren 2003, avholdes i Bergen.
- Medlem, Utdanningsutvalget, UiB (vår 2001–).
- Medlem, Referansegruppen for IKT & Læring ved UiB (høst 2001–).
- Medlem, IT-strategi-komité, Universitetet i Bergen (vår 2002–).
- Internasjonal ekspert i det danske forskningsprogrammet Learning at Work, 2002–2005.
- UiB-representant, Task force on Open and Distance Learning, Coimbra University Group.
- Styremedlem (vararepresentant) IT-Fornebu, regjeringens representant (sommer 2000–).
- Styremedlem, International Society for the Learning Sciences (vår 2001–).
- Styremedlem, Aksis, Unifob.
- Styremedlem, English Standardized Testing

Project (UFD-prosjekt).

- Styremedlem, eNOVATE AS, Bergen.

Priser og stipend

Berge, Arngeir: Tildelt stipend fra ITU-evalueringssprosjekt for digitale læremidler i Samfunnslære VK1.

Om Senter for europeiske kulturstudier

Senter for europeiske kulturstudier (SEK) ble etablert i 1992 som en del av HF-fakultetet.

Man ønsket seg et redskap for å utvikle en tverrfaglig forskningskultur innen humaniora og samfunnsvitenskapene, med særlig vekt på komparative studier av europeisk kultur. Tre tverrfaglige fora ble lagt til senteret: Retorisk forum, Middelalderforum og Norsk komite for bysantinske studier.

SEK har vært en sentral drivkraft i initieringen av forskning på tvers av disiplinene i en tid hvor slikt samarbeid var heller uvanlig. Mange av prosjektene har hatt karakter av nettverk: forskergruppen har bestått av forskere og stipendiater fra ulike fagmiljøer i samarbeid med forskere ved andre universiteter. Lønnsmidlene har ofte vært så som så, men vilkårene for faglig virksomhet i form av seminarer, reiser, publisering, etc. har vært svært gode. Et stort antall forskere har nytt godt av senterets virksomhet. Det har også mange utenfor Universitetet i Bergen, bl.a. gjennom bokserien *Kulturtekster*, som har kommet ut med 15 bøker og en CD-rom.

Gjennom utstrakt samarbeid med institusjoner i kulturlivet har SEK gitt kulturforskningen ved Universitetet i Bergen et stort nedslagsfelt og et ansikt utad. SEK har vært involvert i utstillinger, film- og TV-produksjoner og gjør ofte bruk av forfattere, dramatikere, skuespillere, billedkunstnere, etc. i sine forskningsprosjekter. Det siste store arbeidet av denne art var utstillingen *Midlertidige utopier* på Museet for samtidskunst, som ble åpnet 11. januar 2003. Den var en del av arbeidet med makt og demokrati.

Blant de initiativene som har resultert i større bevilgninger fra eksterne kilder, kan nevnes *Individet i den europeiske kulturtradisjonen* (1992–95), *Europa fram mot år 2000* (1995–2001), *Retorikk og kulturoversettelse* (1994–97) og *Retorikk, kunnskap og formidling* (1995–98). Prosjektene har hatt en klar forskerutdanningsprofil, og SEK har stått som arrangør av mange forskerkurs. I de siste fem årene har to store

prosjekter stått i sentrum for virksomheten: *Det Nye* (1998–2001), *Makt- og demokratiutredningen* (1998–2003) og det siste året også prosjektet *Kommunikasjonsregimer*, som har hatt initieringsmidler fra Meltzer.

Det arbeides for tiden med flere prosjektideer, som *Laboratorium Arcadia* (med utgangspunkt i Det Norske institutt i Athen), *Praxis Pietas. The cultural history of devotional practices and their instruments* (med utgangspunkt i Historisk Museum) og *Dialogiske kulturmøter*, som er et nordisk Bakthin-prosjekt.

SEK har som formål å studere kultur, ikke bare som gjenstandsfelt, men også som perspektiv og analytisk redskap i undersøkelsen av samfunnet. I så måte føyer senterets virksomhet seg inn i det som vekselvis kalles for «den språklige vendingen» og «den kulturelle vendingen», som har satt et avgjørende preg på det internasjonale forskersamfunnet de siste tiårene.

Personale ved SEK 2002

- Meyer, Siri (forskningsleder)
- Burgess, Edle (konsulent)
- Hans Marius Hansteen (forskningskoordinator)

Stipendiater

- Loga, Jill (stipendiat, Institutt for organisasjonsvitenskap)
- Molven, Frode (stipendiat, Filosofisk institutt)
- Ytrehus, Line Alice (stipendiat, Institutt for kulturstudier og kunsthistorie)

Tilknyttete forskere

- Johannesen, Georg (seniorforsker)
- Sirnes, Thorvald (forsker)

Økonomi

SEK hadde i 2002 en total omsetning på 1,7 millioner.

Prosjekter

Det nye

Det tverrfaglige forskningsprosjektet har hatt 25 forskere fra universiteter og høyskoler over hele landet, med tre stipendiater ved UiB.

Det har skjedd viktige endringer i synet på det nye og de forestillinger og verdier som hører med til det nyes forventningshorisont, slik som «fremtiden» og «fremskrittet». Det har vært vanlig å tenke seg at disse diskursive endringene svarer til realhistoriske epoker som *Det moderne* og *Det postmoderne*. Det nye har vært tenkt som en modernitetsfigur: Det nye er det ennå ikke realiserte som det allerede realiserte går svanger med og som forløses av tiden – som «fremskrittet». I Det postmoderne har rommet avløst tiden som den sentrale tankefigur, og gjort forestillinger som fremskrittet og fremtiden mindre gyldige. Men er dette tilfellet? Kan de epokale bestemmelsene ha hindret oss i å se kompleksiteten i ord som «tradisjon», «kultur» og «historie»?

Prosjektleder: Siri Meyer

Web-referanse:

www.uib.no/sek/ «Forskning» «Det Nye»

Stipendiater på prosjektet

Ytrefhus, Line Alice:

Møte med det fremmede: Intellektuelle flyktninger i Norge.

Det nye kan være en romlig kategori; noe som befinner seg et annet sted, som det andre, det fremmede. Hvordan opplever flyktninger med høy sosial status overgangen til Norge? Klarer de å konvertere sin «gamle» symbolske kapital til noe «nytt» her i landet, eller faller de gjennom – eller skjer det noe tredje?

Molven, Frode:

Det nye i historien. Historiefagets kulturbegrep i Norge.

Med utgangspunkt i komparative tekststudier, undersøker Molven ulike konseptualiseringer og figureringer av det nye i ulike epoker av norsk historiografi.

Molven hadde permisjon til 1. mai 2002 for å arbeide som redaktør i Spartacus forlag.

Makt- og demokratiutredningen

Makt- og demokratiutredningen (1998–2003) er nedsatt av Stortinget for å kartlegge maktforholdene og undersøke demokratiets vilkår i Norge. Prof. Siri Meyer er ett av fem medlemmer i forskningsgruppen.

Meyers oppgave er å utarbeide et kulturperspektiv på makt- og demokratiforskningen, gjennom arbeid innenfor studiefelt som kunnskapsmakt, konsummakt, tekstmakt, språkmakt, digital makt, kulturmakt, verdipolitikk og avmakt.

Prosjektleder: Siri Meyer

Web-referanse:

www.uib.no/sek/ «Forskning» «Makt- og demokratiutredningen»

Verdipolitikk

Det politiske kartet er endret: Vi er i ferd med å forlate den representative politikken, hvor politikerne representerte sosiale grupper som hadde et fellesskap i klasse, ideologi og næringsinteresse. Hva får vi i stedet? En ny politikk med andre kanaler mellom sosial erfaring og politikk?

Prosjektleder: Thorvald Sirnes

Stipendiat på prosjektet

Jill Loga:

Loga arbeider med verdipolitikk med utgangspunkt i Verdikommisjonen. Når de politiske institusjoner mister politisk legitimitet fordi de ikke lenger er forankret i entydige verdier i velgermassen, kan det hende at politikken begynner å reflektere over sitt eget verdigrunnlag. Hvordan stemmer det med Verdikommisjonen? Er Verdikommisjonen et særnorsk fenomen, eller har den paralleller i andre land?

Kommunikasjonsregimer

Prosjektet er en studie av en egen type kommunikasjon, som kan defineres slik: Et kommunikasjonsregime er et sett av retoriske former og tankefigurer som setter seg igjennom i større eller mindre deler av samfunnet og blir hegemoniske

måter å tale og handle på. Et kommunikasjonsregime kan beskrives som et vokabular og en grammatikk i overført betydning. Det setter grenser for hva som kan bli sagt, representert, få en kommunikativ form, hvilke valg som kan treffes og hvilke handlinger som lar seg forstå. Et kommunikasjonsregime gjør at noen lett finner et språk for sine eksistensielle og sosiale erfaringer, mens andre forblir tause og usynlige.

Prosjektet, som har hatt initieringsmidler fra Meltzer og Universitetsfondet, omfatter forskergrupper som bekjeftiger seg med ulike medier og empiriske felt. Noen vil studere mulighetsbetingelsene for at konflikter synliggjøres eller skjules; andre vil studere mulighetsbetingelsene for at kulturelle forskjeller fremmes eller undertrykkes, og atter andre vil forske på mulighetsbetingelsene for strategisk kommunikasjon.

Prosjektleder: Siri Meyer

Prosjektkoordinator: Hans Marius Hansteen

Georg Johannesen og Hans Marius Hansteen bidro med innlegg.

To av medlemmene av Retorisk forum, Aslaug Nyrrnes og Hans Marius Hansteen, disputerte i 2002.

Web-referanse:

www.uib.no/sek/ «Retorisk forum»

Norsk komité for bysantinske studier er et tverrfaglig forskningsfellesskap for forskere som arbeider med bysantinsk kultur. Komitéen er en nasjonal komité under den internasjonale hovedorganisasjonen Association Internationale des Études Byzantines. Bevilgningen i 2001 ble brukt til deltakelse i årsmøtet til denne internasjonale moderorganisasjonen.

Web-referanse:

www.uib.no/sek/ «Norsk komité for bysantinske studier»

Samarbeid med kulturinstitusjoner

Museet for samtidskunst: utstillingen *Midlertidige utopier*. Utstillingen var et samarbeid mellom Museet og Makt- og demokratiutredningen, med Siri Meyer som kurator og redaktør av en tospråklig bok fra utstillingen.

Norsk kulturråd: konferansen *Risikosoner*. Konferansen var et samarbeid med makt- og demokratiutredningen ved Siri Meyer.

Det norske og det franske kulturdepartementet: *Malraux-seminar* på Bryggen Museum med SEK som vertskap.

De to fora

Retorisk forum er et tverrfaglig forskningsfellesskap ved UiB av forskere som arbeider med språkformer og tankefigurer i tekster i alle sjangre fra eldre og nyere tid.

Retorisk forum arrangerte 23.–24. november en forskersamling på Marsteinen. Sammen med Transitteret var Retorisk forum arrangør av en Nordahl Grieg-markering den 28. november.

Egne konferanser, kurs og seminar

Malraux-seminaret, Bryggen Museum, 23.–24. mai. SEK var vertskap for konferansen, som var et samarbeid mellom det norske og det franske kulturdepartementet.

Risikosoner. En konferanse om makt på kulturfeltet, Oslo, 29.–30. august. Konferansen var et samarbeid mellom Norsk kulturråd og Makt- og demokratiutredningen ved SEK.

Deltakelse på eksterne konferanser, seminar o.l.

Siri Meyer:

- «Makt og språk», foredrag i Studentersamfunnet i Bergen, 14. mars.
- «Globalisering og nasjonal identitet», foredrag for Bergenhus Rotary, 15. mai.
- Ordstyrer på Malraux-seminaret på Bryggen Museum 23.–24. mai.
- «Individet og de nye maktformene», foredrag for journalistene i Dagbladet, 28. mai.

- «Maktformer i formidlingsfeltet». Foredrag på workshop på konferansen *Bærende budskap*, Bergen 10. juni. Arrangør var NUAS (Nordiske universitetsadministratørers samarbeid).
- «Risikoser. Om kunsten, makten og politikken». Foredrag på konferansen Riskikoser.
- *Om makt på kulturfeltet*, Oslo 29.–30. august.
- «Maktkultur og kulturmak», foredrag for Senioruniversitetet i Bergen 18. september.
- «Demokrati for konflik», foredrag for Rådet i Makt- og demokratiutredningen, 29. oktober.

Hans Marius Hansteen:

- Innlegg om Nordahl Grieg 28. november på arrangement i regi av Retorisk forum og Trassiteateret. Se også nettmagasinet localmotives.com.
- Bidrag til multurmedia/videogram om bærekraftig utvikling. I *Læreplan*, produsert av UMS høsten 2002. Se www.uib.no/ums/L+

Ytrehus, Line Alice:

- «Intellectuals in exile: reconsideration of identities». Innlegg på konferansen *Images of Loss and Reciliation. Political and Literary Representations of Forced Migrations in Comparative Perspective* i Bath, England, 11.–15. september.
- «Presentasjon av avhandlingskapittel» på det nasjonale forskerkurset *Etter den kulturelle vending*, Universitetet i Oslo, 22.–24. november.
- «Forventninger og skuffelser i møte med det fremmede. Høyt utdannede flyktninger i norsk eksil». Foredrag under Forskningsdagene i Bergen 21. september.
- Deltakelse uten innlegg på avslutningskonferansen til IMER (Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner).
- Deltakelse uten innlegg på fagseminar i etnologi og folkloristikk, Voss 24.–26. januar.
- Deltakelse uten innlegg på HUK-seminar om 11. september (Humanistisk kompetansenettverk).
- Deltakelse med innlegg på avhandlingsseminaret til IKK (Institutt for kunst og kulturvitenskap).

Publikasjoner

Loga, Jill:

Loga, Jill: «Godhetens makt i den politiske offentlighet». I *Tidsskrift for kvinne- og kjønnsforskning*, nr. 4, 2002. Temanummer om Hannah Arendt.

Loga, Jill: «Godhetsdiskursen». I Kjell Lars Berge, Siri Meyer og Tom Are Trippestad (red.): *Maktens tekster*. Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-30735-0.

Meyer, Siri:

Meyer, Siri: «Forskeren. Et beskjedent vitne?». I Siri Meyer og Sissel Myklebust (red.): *Kunnskapsmakt*. Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-30598-6.

Siri Meyer og Sissel Myklebust (red.): *Kunnskapsmakt*. Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-30598-6.

Meyer, Siri: «Som det står skrevet». I Kjell Lars Berge, Siri Meyer og Tom Are Trippestad (red.): *Maktens tekster*. Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-30735-0.

Kjell Lars Berge, Siri Meyer og Tom Are Trippestad (red.): *Maktens tekster*. Gyldendal akademisk. ISBN 82-05-30735-0.

Meyer, Siri: *Suget etter virkelighet. En reise i Himalaya*. Pax forlag. ISBN 82-530-2456-8.

Meyer, Siri: «Kjærleik og destruksjon», artikkel om Anna Karenina i programmet til *Det Norske teateret*.

Molven, Frode:

Molven, Frode: «Når alt kan skje. Nasjonsbygging og tidserfaring». I Anders Johansen, Kari Gaarder Løsendahl og Hans-Jacob Ågotnes (red.): *Tingenes tale: innspill til museologi*. Bergens Museums skrifter, nr. 12.

Ytrehus Line Alice:

Ytrehus Line Alice: «Hva er problemet med kulturrelativismen? Kulturvitenskapelige tekster i et retorisk perspektiv». I Magnus Berg, Riina Reinvelt og Line Ytrehus (red.): *Etniske kompleksitet: Nordliga länder – kulturvetenskapliga perspektiv*. Skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige 398; NNF Publications 15. 238pp ISBN 91-8538-59-4.

Ytrehus Line Alice: «Innledning». I I Magnus Berg, Riina Reinvelt og Line Ytrehus (red.): *Etnisk kompleksitet: Nordliga länder – kulturvetenskapliga perspektiv*. Skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige 398; NNF Publications 15. 238pp ISBN 91-8538-59-4

Ytrehus Line Alice: «Describing Otherness: Ethics in research on Ethnic Minorities». I Ulrika Wolf-Knuts (ed.): *ARV. Nordic Yearbook of Folklore 2002*. Åbo, Finland.

Innlegg i media

Loga, Jill:

- «Smak!», kronikk (sammen med Knut Kolnar) i *Morgenbladet* 1. mars.
- «Smak!», kronikk (sammen med Knut Kolnar) i *Bergens Tidende* 3. mars.
- «Sex & the City», kronikk i *Bergens Tidende* 13. oktober.

Siri Meyer:

- «Universitetet taper terreng». Intervju i *Universitas*, 23. januar.
- «Den norske stat, den norske makt». Intervju i *StudVest*, 13. februar.
- «Jakten på det nye». Intervju i *Morgenbladet* om prosjektet *Det Nye*, 28. februar.
- «Alt som er fast, fordampes». Intervju i *Klassekampen*, 2. mars.
- «Den kjønnede makten». Intervju i *Vårt Land*, 8. mars.
- «Hvor ble det av individet?», kronikk i *Aftenposten* 13. mai.
- *Lesekunst*. Deltakelse i radioserie om litteratur i P2, 29. oktober, med tema kjønn og litteratur.
- «Erobreren», helside i *Bergens Tidende*, 2. november.
- «Til topps uten mannfolkas snobberi», intervju i *Aftenposten*, 16. november.

Ytrehus, Line Alice:

- Deltakelse i radioprogrammet *Norgesglasset*.
- Deltakelse i P2-serie om forskningsprosjektet *Det Nye*.
- «Forsker for flyktninger». Intervju i *UiB-magasinet*, nr. 3, 2002.

Deltakelse i forskernettverk

Loga, Jill:

- Nasjonalt nettverk om verdipolitikk.

Meyer, Siri:

- Nettverk av forskere innen forskningsfeltet Kommunikasjonsregimer.
- Nettverk for nordiske medieforskere
- InterArtStudies. Nettverk for forskere i de estetiske disipliner.

Ytrehus, Line Alice:

- Folklore, Heritage Politics and Ethnic Diversity in the Nordic Countries, ledet av prof. og dir. Barbro Klein, The Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences (SCASS), Uppsala, Sverige.
- Société International d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), ledet av Regina Bendix, Universitetet i Göttingen/Philadelphia.
- American Folklore Society (AFS), 4350 N., Fairfax Drive, Suite 640, Arlington, VA 22203, <http://afsnet.org/index.html>
- Nordic Network of Folkloristics (NFF), ledet av prof. Ulrika Wolf Knuds, Åbo Akademi of prof. Bente Gullveig Alver, UiB.
- BIN-Norden. Nettverk for barnekulturforskning i Norden, ledet av Henrik Tarp Vang, Sekretariat for børnekulturnetværk, Danmarks Pædagogiske Universitet, www.bin-norden.net
- Children's folklore's Network, ledet av dir. Julia C. Bishop, National Centre for English Cultural Tradition, University of Sheffield.

Verv

Hansteen, Hans Marius:

- Representant i for HF-fakultetet i arbeidsgruppen for Ex scholae (førstesemesteropplegg for skolerettede studieprogram).

Loga, Jill:

- Representant for gruppe B i Fakultetsstyret på SV-fakultetet.

Siri Meyer:

- Medlem av forskergruppen i Makt- og demokratiutredningen.

- Sensor til hovedfag i forming, Høgskolen i Oslo.
- Medlem av sakkyndig komite i figurativ skulptur ved Kunsthøgskolen i Oslo. Varamedlem av styret i Museet for samtidskunst.
- Lekdommer i Bergen Tingrett.

Ytrehus, Line Alice:

- Sensor ved modul i Tverrkulturell kommunikasjon ved Høgskolen i Finmark
- Sensor ved etterutdanningsmodul i Norge som innvandringsland ved UiB.
- Medlem av referansegruppe for Innvandrerhistorie i Hordaland i Hordaland Fylkeskommune.
- Medlem av interrimstyret og senere styremedlem i SIFUB (Stipendiatenes interesseforening ved UiB) og arrangør av den første nasjonale konferansen for stipendiatenes interesseforeninger.
- Varamedlem i NTL og delegat på landsmøtet.
- Lekdommer i Bergen Tingrett.

I denne kategorien legges prosjekter som tematisk ikke passer inn i forskningsgruppene ovenfor.

Tilknyttet personale

- Boge, Cecilie (KARK-prosjektet)
- Sture, Svein Kåre (KARK-prosjektet)

Økonomi

- Andre prosjekter utgjorde i 2002 1,5 millioner.

Prosjekter

KARK

Kark er utvikla av Jan Oldervoll ved Historisk institutt. Kark er eit einskapleg internettbasert læringssystem som er slik laga at det ikkje er naudsynt for brukarane å installera spesiell programvare på eigne maskiner. Programmet går på karkserveren og alle data vert lagra der.

Haustsemesteret 2002 kom Kark i ny og forbedra versjon, med nytt brukargrensesnitt og eit brukarstyringssystem som handterer moduliseringa og den komplekse studieorganiseringa. Kvalitetsreforma førte med seg.

I løpet av 2002 hadde Kark om lag 6000 brukarar, 4000 av desse ved UiB, dei resterande ved avdelingar og institutt på 6 andre lærestader. Kark vart brukt til over 70 fag/kurs.

Til grunn for arbeidsmåtene som Kark inviterer til, ligg nokre få, grunnleggjande pedagogiske prinsipp. I hovudsak er Kark basert på at studentar som arbeider mykje, vert flinkare enn studentar som arbeider mindre, og at studentar lærer best i interaksjon med lærarane og dei andre studentane. I 2002 har Jan Oldervoll, Cecilie Boge og Svein Sture førelse om røynsler med elektroniske seminar og mappeprosjektet, både lokalt og i regi av andre lærestader.

Prosjektleiari: Førsteamanuensis Jan Oldervoll

Nasjonale prøver i engelsk

På oppdrag fra Undervisnings- og forskningsdepartementet utarbeidet Angela Hasselgreen, Høgskolen i Bergen, fagmiljøene ved Norsk språktest, Universitetet i Bergen, og Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo, høsten 2002 en prosjektplan for Utvikling av nasjonale prøver for engelskfaget i grunnsopplæringen (det nåværende 13-årige løpet). Prosjektet ble lagt til Aksis, UiB. Mandat for oppdraget:

1. å gi informasjon til beslutningstakere på ulike nivåer om tilstanden i utdanningssektoren og dermed gi grunnlag for iverksetting av nødvendige tiltak i sektoren
2. å gi informasjon til brukere av utdanning om kvaliteten i opplæringen på det enkelte lærested og dermed bl.a. gi bedre grunnlag for å gjøre valg og stille krav om forbedringer
3. å gi informasjon til skoleeiere, skoleledere og lærere som grunnlag for forbedrings- og utviklingsarbeid på det enkelte lærested
4. å gi informasjon til den enkelte elev/elevens foresatte som grunnlag for elevens læring og utvikling
5. å kunne registrere utvikling over tid, både på systemnivå og individnivå.

Prosjektplanen slår fast at prøvene skal lages for datamaskin så langt råd er, og at de skal relateres til Det europeiske rammeverket (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment). Prosjektplanen presiserer at det fra prosjektets begynnelse må være nært samarbeid mellom det engelskfaglige/testfaglige miljøet og et avansert IKT-miljø, og at bare de reseptive ferdighetene (lesing og lytting) kan prøves via Internett. Planen foreslår Angela Hasselgreen som prosjektleder.

Prosjektperiode: 1. januar 2003 – 31.07.2004.

